

GROEIEN!

NOTA INTEGRAAL JEUGDBELEID 2005 – 2009

Voorwoord.....	4
Actualisering	4
Hoofdstuk 1 Introductie tot jeugdbeleid	5
1.1 Beleidskaders jeugdbeleid.....	5
1.1.1 Rijk	5
1.1.1.1 BANS.....	5
1.1.1.2 Wet op de Jeugdzorg.....	5
1.1.1.3 Jeugdgezondheidszorg.....	6
1.1.2 Provincie.....	6
1.1.3 Regio.....	7
1.1.4 Gemeente.....	7
Hoofdstuk 2 Gemeentelijk beleid Mierlo en Geldrop	11
2.1 Inleiding	11
2.2 Beleid Gemeente Geldrop- Gemeente Mierlo	11
2.3 Doelgroep gemeentelijk beleid	12
2.3.1 Bevolkingsopbouw	12
2.4 Leefomgevingen	12
2.5 Eerste leefomgeving: Opvoedingsomgeving.....	13
2.5.1 Opvoedingsondersteuning behoefte.....	13
2.5.2 Opvoedingsondersteuning aanbod	13
2.5.3 Gezondheidsvoorlichting.....	14
2.5.4 Preventieve jeugdgezondheidszorg en hulpverlening.....	14
2.5.5 Jeugdzorg	15
2.5.6 Preventie van verslaving en verslavingszorg	15
2.5.6.1. Genotmiddelen.....	15
2.5.6.2. Kansspelen	15
2.5.6.3. Drank.....	15
2.5.7 Jeugd Preventie Programma	16
2.5.8 HALT.....	16
2.5.9 Peuterspeelzaalwerk.....	16
2.5.10 Kinderopvangcentra	17
2.5.11 Ruimtelijke ordening en speelgelegenheden.....	17
2.6 Tweede leefomgeving: Educatie en arbeid.....	17
2.6.1 Basisonderwijs	17
2.6.2 Voortgezet - en beroepsonderwijs.....	18
2.6.3 Onderwijsachterstandenbeleid	18
2.6.4 Leerplicht.....	18
2.6.5 Vroegtijdig schoolverlaten	19
2.6.6 Volwasseneducatie	19
2.7 Derde leefomgeving: sociale omgeving.....	20
2.7.1 Kinder- en Jeugdwerk	20
2.7.2 Jongeren(opbouw)werk	20
2.7.3 Project "Themaboxen"	20
2.7.4 Jongereninformatie	20
2.7.5 Sport.....	21
2.7.7 Kunst en Cultuur	21
2.7.8 Kunstzinnige vorming/ podiumkunsten.....	21
2.7.9 Milieu educatie.....	21
2.7.10 Bibliotheekwerk.....	22
2.8 Onderzoeken onder jeugd	22
2.8.1 Onderzoek Geldrops Jongerenpanel 1999.....	22

GROEIEN!

Nota Integraal jeugdbeleid Geldrop- Mierlo 2005 – 2009

2.8.1.1	Educatie en arbeid.....	22
2.8.1.2	Sociale omgeving.....	22
2.8.1.3	Participatie	23
2.8.2	Onderzoek Ons huis heeft een dak	23
2.8.3	Onderzoek in het kader van de nota “Integraal jeugdbeleid gemeente Mierlo”	23
2.8.3.1	Educatie en arbeid.....	23
2.8.3.2	Sociale omgeving.....	23
2.8.3.3	Participatie	24
2.9	Algemeen	24
Hoofdstuk 3	Analyse	25
3.1	Leefomgeving 1 Opvoedingsomgeving	25
3.1.1	Opvoedingsondersteuning.....	25
3.1.1.1	Aanbod informatie en advies.....	27
3.1.1.2	Aanbod projecten.....	27
3.1.2	Kinderopvangcentra	28
3.1.2.1	Lokaties	28
3.1.1.2	Positionering kinderopvang.....	28
3.1.3	Peuterspeelzaalwerk	29
3.2	Leefomgeving 2 Educatie & Arbeid	29
3.2.1	Onderwijs	29
3.2.1.1	Inbedding onderwijs in het jeugdbeleid	30
3.2.1.2	Rol van volwassenen educatie	30
3.2.1.3	Leerplicht.....	31
3.3	Leefomgeving 3 Sociale omgeving.....	31
3.3.1	Preventie- repressie.....	32
3.3.2	Leeftijd 12- 15 jaar.....	32
3.3.3	Jeugd en cultuur	33
3.3.4	Participatie.....	33
Hoofdstuk 4	Speerpunten van beleid.....	34
4.1	Leefomgeving 1 Opvoedingsomgeving	34
	Hulpverlening	34
	Aanbod informatie en advies.....	34
	Kinderopvang	34
	Peuterspeelzaalwerk.....	34
4.2	Leefomgeving 2 Educatie & Arbeid	34
	Onderwijs.....	34
	Inbedding onderwijs in het jeugdbeleid.....	35
4.3	Leefomgeving 3 Sociale omgeving.....	35
	Jongeren(opbouw)werk.....	35
	Jeugd en cultuur	35
	Participatie	35
Hoofdstuk 5	Verdere uitwerking.....	36

Voorwoord

Het is niet altijd eenvoudig, het opvoeden en opgroeien aan het begin van de 21ste eeuw. Ondanks alle goede zorgen kunnen er thuis, in de buurt of op school kleine en grote problemen voorkomen. Slecht eten, moeilijk contacten leggen, opstandig zijn gedurende een langere periode, mishandeling, criminaliteit; het is slechts een kleine greep van problemen die zich kunnen voordoen op de lange weg van baby naar volwassenheid. Gelukkig bewandelt 85% van de jeugd in Nederland deze weg zonder noemenswaardige problemen.

Het proces van opgroeien en opvoeden is niet alleen een verantwoordelijkheid van opvoeders en jeugdigen. In een steeds complexere samenleving als de onze is juist het oppakken van gezamenlijke verantwoordelijk door diverse partijen de enige manier een veilige en stabiele ontwikkeling te garanderen.

Uiteraard zijn de jeugdigen en hun opvoeders primair verantwoordelijk. Daarnaast ligt er ook een nadrukkelijke taak voor de overheid en in het verlengde daarvan voor de samenleving als geheel. De overheden zijn verantwoordelijk voor het scheppen van randvoorwaarden om ouders en verzorgenden optimaal de gelegenheid te bieden hun taak als opvoeder te vervullen.

De verantwoordelijkheid hiervoor is verdeeld over rijk, provincies en gemeenten. De rijksoverheid is verantwoordelijk voor de coördinatie (aangeven van een richtinggevend kader ter ondersteuning en stimulering van jeugdbeleid) en heeft een aantal landelijke kerntaken op het gebied van o.a. onderwijsbeleid en jeugdbescherming. De provincie heeft de verantwoordelijkheid op het terrein van de basisjeugdzorg en de geïndiceerde jeugdzorg. De gemeentelijke overheden zijn op het gebied van algemeen en gericht jeugdbeleid de belangrijkste spelers. Op het terrein van de preventieve jeugdzorg (het snijvlak tussen jeugdbeleid en jeugdzorg) kennen gemeenten en provincie een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

Actualisering

In 1995 gaf de gemeenteraad van de gemeente Geldrop haar goedkeuring aan de hoofdlijnen voor het lokaal jeugdbeleid. Dit gebeurde naar aanleiding van het onderzoeksrapport "Jeugd & Geldrop. Bouwstenen voor een algemeen jeugdbeleid". De uitwerking van deze hoofdlijnen kreeg gestalte in resp. het werkplan Jeugdbeleid 1996-1999 en het werkplan lokaal Jeugdbeleid 2000 -2003.

In Mierlo is begin 2002 de nota Integraal Jeugdbeleid Gemeente Mierlo vastgesteld. Hierin heeft de gemeenteraad van de gemeente Mierlo tevens een aantal speerpunten vastgelegd die met prioriteit opgepakt moesten worden.

Gezien de fusie tussen beide gemeenten per 1 januari jl. dient in 2004 het bestaande beleidskader te worden geharmoniseerd en geactualiseerd.

Deze beleidsnota is daarvan het resultaat. De speerpunten van de beleidsnota zullen in het werkplan worden vertaald in concrete activiteiten.

Hoofdstuk 1   Introductie tot jeugdbeleid

"Een goed jeugdbeleid is niet alleen in het belang van de betrokken jongeren zelf maar zeker ook in het belang van de samenleving als geheel. Terecht wordt dan ook al jaren uitgegaan van het adagium "investeren in de jeugd is investeren in de toekomst". - ?-

1.1   Beleidskaders jeugdbeleid

Zoals reeds aangestipt in het voorwoord hebben de overheden op verschillende niveaus verschillende verantwoordelijkheden ten aanzien het jeugdbeleid. Per niveau worden in de volgende paragrafen de belangrijkste beleidskaders uiteengezet.

1.1.1   Rijk

Als regisseur heeft de rijksoverheid uiteraard op velerlei wijze bemoeienis met de beleidsvorming van lagere overheden. De twee belangrijkste kaders; BANS en de Wet op de jeugdzorg worden hier kort samengevat.

1.1.1.1 BANS

Het rijk heeft samen met de provincies en gemeenten in het kader van het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS) afspraken gemaakt over een gezamenlijk jeugdbeleid, getiteld 'Jeugdbeleid in Ba(la)ns'.

Er zijn vijf criteria vastgesteld, waaraan het gezamenlijk te ontwikkelen jeugdbeleid moet voldoen. Deze criteria zijn richtinggevend voor het jeugdbeleid van alle overheden. Deze criteria zijn niet vrijblijvend. Rijk, provincies en gemeenten zullen hun bestaande jeugdbeleid en nieuwe voornemens toetsen aan de hand van de criteria. In beleidsevaluaties en monitoring van het jeugdbeleid zal nadrukkelijk de aandacht worden gegeven aan het realiseren van de criteria. Deze zijn:

- ❖ Samen met de jeugd
- ❖ Balans in het jeugdbeleid
- ❖ Extra aandacht voor risico's voor jeugd
- ❖ Vraaggericht werken en ketenbenadering
- ❖ Alleen projectenbeleid dat bijdraagt aan versterking van het structurele aanbod

Tussen VNG, IPO en het rijk zijn in het kader van BANS eveneens concrete afspraken gemaakt over de aanpak van de oudere jeugd, specifiek gericht op de voorzieningenstructuur rond jongeren en waarbij de scholen voor voortgezet onderwijs als spil fungeren in het netwerk ("Niemand de deur uit", april 2002). De doelstellingen en criteria van BANS-jeugd vormen eveneens een referentiekader voor het maken van afspraken tussen gemeenten en provincies over de aansluiting tussen lokaal jeugdbeleid en jeugdzorg. Daarmee is BANS een middel om via afspraken tot resultaten te komen.

1.1.1.2 Wet op de Jeugdzorg

In juni 2000 verscheen het Beleidskader Wet op de jeugdzorg, gevolgd door het implementatieprogramma in maart 2001. Het beleidskader beschrijft o.a. de vormgeving van de Bureaus Jeugdzorg, het aanbod van zorg en de positie van de cliënt, maar gaat ook in op de bestuurlijke verantwoordelijkheid en de financiering.

Het implementatieprogramma is opgesteld om de overgang van de oude naar de nieuwe situatie zo soepel mogelijk te laten verlopen. Het gaat voor een groot deel over de activiteiten waarvoor de rijksoverheid verantwoordelijk is. Naar verwachting treedt op 1 januari 2005 de nieuwe Wet op de Jeugdzorg in werking.

De wet gaat uit van de volgende definitie: Jeugdzorg biedt ondersteuning, hulp en bescherming aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsvragen van geestelijke, sociale of pedagogische aard die de ontwikkeling naar volwassenheid belemmeren. Het gaat hierbij om zowel vrijwillige hulpverlening als gedwongen interventie om hulp in het belang van de jeugdige mogelijk te maken.

Uitgangspunten van de wet zijn:

- ❖ Er dient een onafhankelijke gezamenlijke toegang tot de jeugdzorg (1 loket) te zijn;
- ❖ Er dient een vraaggericht aanbod op maat te worden gerealiseerd;
- ❖ Jeugdzorg dient aanvullend te zijn op de zorg van de omgeving van de jeugdigen;
- ❖ Er komt een wettelijk verankerd recht van de jeugdige en zijn/ haar ouders op geïndiceerde jeugdzorg; de provincie moet hierop toezien voor zover dat niet reeds wettelijk is geregeld (via de AWBZ of Justitie)
- ❖ De regie voor de jeugdzorg en de afstemming van de jeugdzorg met het gemeentelijk jeugdbeleid komt bij de provincie te liggen.

Het meest in het oog springende gevolg van het nieuwe stelsel is de vorming van provinciale Bureaus Jeugdzorg. In iedere provincie komt 1 Bureau Jeugdzorg (BJZ); 1 loket. Dit BJZ wordt de toegang tot de jeugdzorg; ook wel de poortwachtersfunctie genoemd. Zij dient zorg te dragen dat de verleende zorg zo licht, zo kort, zo snel en zo dicht mogelijk bij huis wordt verleend.

1.1.1.3 Jeugdgezondheidszorg

De taken en bevoegdheden van de gemeente op het gebied van (jeugd)gezondheidszorg zijn vastgelegd in de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV). Binnen deze wet wordt de verantwoordelijkheid voor de collectieve gezondheidspreventie neergelegd bij de gemeente. Dit verplicht de gemeente, al dan niet in regionaal verband, gezondheidsdiensten in te stellen die hieraan vorm geven. Hierbij valt te denken aan bevolkingsonderzoek en jeugdgezondheidszorg.

Middels de WCPV is het basispakket voor de doelgroep 0-19 jaar wettelijk verankerd en is de jeugdgezondheidszorg (JGZ) eveneens onder gemeentelijke regie geplaatst. De invoering van het basispakket en het versterken van de gemeentelijke regietaak is slechts een eerste stap om uiteindelijk te komen tot één integraal beleid voor jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar.

Binnen het SRE is ingestoken op intensieve samenwerking tussen de thuiszorgorganisaties en de GGD-en. De gemeenten hebben daarmee nadrukkelijk gekozen voor een richting waarbij er van verbetering van de afstemming, via het uitwerken van een integrale aanpak, naar intensieve samenwerking wordt toegewerkt. De gemeenten nemen hierbij de regierol ter hand door te sturen op resultaten. Van de instellingen wordt verwacht dat zij hun eigen expertise in de keten op basis van samenwerking inbrengen.

1.1.2 Provincie

Uitgangspunt voor de provinciale visie op jeugdbeleid is dat zij een bijdrage wil leveren aan het scheppen van goede toekomstperspectieven voor alle jeugdigen in Noord-Brabant. Daarnaast wil zij marginalisering van kwetsbare jongeren in een zo vroeg mogelijk stadium voorkomen.

De provincie ziet zichzelf als een bestuurlijk partner van gemeenten, waarbij zij door middel van o.a. advisering en ondersteuning een toegevoegde waarde kan hebben. Daarnaast speelt zij, middels haar verantwoordelijkheid voor de jeugdhulpverlening, een rol in de directe uitvoering van het jeugdbeleid. Deze rol wordt versterkt door de Wet op de Jeugdzorg die op 1 januari in werking zal treden (zie paragraaf 1.3.1.2).

Het provinciale jeugdbeleid voor de periode 2002 - 2005 is uitgewerkt in de nota "Jeugd(zorg) dichtbij". In de lijn van eerdere nota's als "Nieuwe kansen aan de basis" en "Brabant kiest voor Jeugd" heeft ook deze nota als voornaamste speerpunt het streven naar meer (bestuurlijke) samenhang tussen de diverse partijen die werkzaam zijn in het jeugdveld. Immers, het bieden van kansen aan jeugdigen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van meerdere partijen en ontwikkelingen op de beleidsterreinen hangen met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. Een integrale benadering is daarom onontbeerlijk.

In de visie van de provincie zijn de gemeenten dan ook de partij die de regierol voor preventief jeugdbeleid op lokaal niveau het beste vorm kan geven. In overleg tussen de provincie en de gemeenten zijn de volgende speerpunten voor preventief jeugdbeleid opgesteld: jeugdparticipatie, voortijdig schooluitval en veiligheid.

Voor de jeugdzorg gelden de volgende speerpunten:

- ❖ Onafhankelijke gezamenlijke toegang tot de jeugdzorg in aansluiting op het gemeentelijk jeugdbeleid
- ❖ Bestrijding van de wachtlijsten in de jeugdzorg
- ❖ Realisering van hulp op basis van de vraag van de client (vraaggericht en op maat)
- ❖ Bestrijding van kindermishandeling
- ❖ Versterken van de opvoedingsondersteuning in samenhang met gemeentelijk beleid
- ❖ Versterken van de positie van de jeugdige in de hulpverlening.
- ❖ Aandacht voor allochtone jongeren en hun ouders

Verder zijn de processen van zorgprogrammering, accommodatiebeleid en zorgvernieuwing als speerpunten benoemd.

Door middel van convenanten is de provinciale samenwerking met de gemeenten een formele basis gegeven. Daarbij heeft de provincie voor maatwerk per regio en voor aansluiting bij lokale en regionale ontwikkelingen gekozen. In maart 2003 is door de provincie en het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE) een intentieverklaring bestuurlijke samenwerking op het terrein van jeugdbeleid en jeugdzorg ondertekend.

1.1.3 Regio

De regio Zuidoost Brabant, waar Geldrop - Mierlo deel van uitmaakt, werkt samen in het SRE. De 21 deelnemende gemeenten hebben hun voornemens inzake jeugdzorg vastgelegd in een Regiovisie. Deze regiovisie heeft als doel om een beleidsafstemming te realiseren tussen overheden en instellingen die werkzaam zijn voor jeugdigen. De afstemming moet leiden tot de ontwikkeling van basisvoorzieningen en maatregelen op lokaal niveau. Daarmee kan in veel gevallen voorkomen worden dat jeugdigen doorstromen naar zwaardere vormen van jeugdzorg.

De regiovisie jeugd is met name gericht op jeugdigen die hetzij in problemen dreigen te raken, hetzij reeds problemen hebben. Vanuit de doelstelling van de Regiovisie is dit eenvoudig te verklaren. Immers, de Regiovisie is gericht op de afstemming van activiteiten die plaatsvinden ten behoeve van jeugdigen met een bepaalde problematiek om zodoende te voorkomen dat er gaten vallen in de dienst- of hulpverleningsketen.

1.1.4 Gemeente

Op gemeentelijk niveau is, grofmazig, een onderscheid te maken in lokaal algemeen jeugdbeleid en lokaal gericht jeugdbeleid.

Lokaal algemeen jeugdbeleid richt zich op de gehele doelgroep en hun ouders/ verzorgers in het algemeen. Duidelijke voorbeelden hiervan zijn: sociaal cultureel werk (jongeren(opbouw)werk), basisonderwijs, preventieve jeugdgezondheidszorg en kinderopvang.

Lokaal gericht jeugdbeleid daarentegen richt zich op specifieke probleem- of risicogroepen voor wie de 'reguliere' algemene voorzieningen en sociale verbanden ontoereikend zijn. Voorbeelden hiervan zijn aandacht voor hangjongeren, jeugdpreventieprojecten, opvoedingsondersteuning en aanpak van voortijdig schooluitval.

Lokaal jeugdbeleid werd in het verleden vormgegeven vanuit een probleemgestuurde invalshoek. Dit betekent dat er een grote focus was op probleem- en risicogroepen. Ofschoon dit vaak een positief effect heeft gehad op de leefomgeving van groepen in de samenleving, groeit het besef dat er in het licht van een verantwoord lokaal jeugdbeleid er ook aandacht dient te zijn voor de (grote) groep jongeren die geen problemen ondervindt. Ook zij hebben recht op en behoefte aan mogelijkheden om zich tot volwaardige leden van de maatschappij te ontwikkelen.

Aanvullend hierop dient onverkort aandacht te worden geschonken aan het gerichte lokaal jeugdbeleid. Er zullen immers altijd groepen in de samenleving zijn die behoefte hebben aan aanvullende ondersteuning en/of maatregelen.

Voor zowel gericht als ook algemeen jeugdbeleid geldt dat dit slechts vorm kan krijgen als bij de nadere uitwerking en uitvoering daarvan nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de behoeften van de doelgroep en de ouders/ verzorgers. Om de wensen en behoeften in kaart te kunnen brengen zal de gemeente zowel in een direct als indirect contact moeten treden met de doelgroep. Deze 'signalering' dient net zoals beleidsontwikkeling en- implementatie, ook een cyclisch proces te zijn. In deze heeft de gemeente een regietaak in het samenspel tussen jeugdigen en opvoeders aan de ene kant en voorzieningen, organisaties en de gemeente zelf aan de andere kant. De regierol laat zich samenvatten in een vijftal deelactiviteiten, het zgn. 5 S-en model.

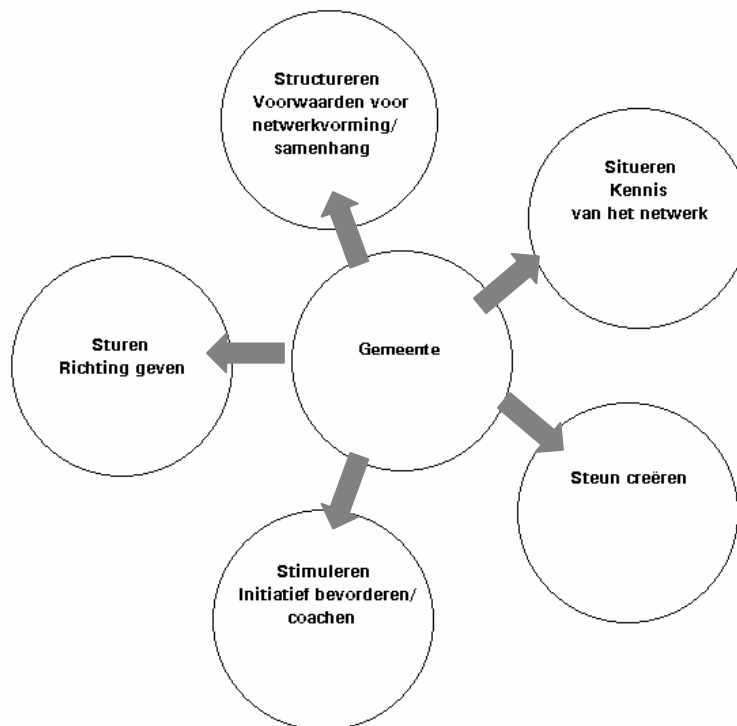

Fig. 1 Vijf S-en model

Het gemeentelijk jeugdbeleid kan mede vanwege bovengenoemde kenmerken geen tot op het kleinste detail uitgewerkt werkplan zijn, maar zal een beleid op hoofdlijnen moeten zijn, waarbij de uitwerking een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid en particulier initiatief is.

Voor een effectief jeugdbeleid zijn, naast commitment, een structurele open samenwerking tussen alle betrokken partijen en een integrale beleidsaanpak onmisbaar. Er zijn vele, al dan niet lokale instellingen en organisaties, werkzaam op het terrein van jeugdbeleid en jeugdzorg. Deze pluriformiteit heeft als voornaamste nadeel dat in het totale voorzieningenaanbod overlappingsen of hiaten kunnen optreden, zowel op het gebied van het aanbod als ook in de doorstroming. Dit geldt overigens voor zowel de externe partijen als voor de intern betrokken gemeentelijke afdelingen.

De voorzieningen moeten fungeren als een netwerk waarbij samenhang en geschakelde verantwoordelijkheid centraal staan. Daarnaast is het van belang dat instellingen vraaggericht te werk gaan: de behoeften van de jeugdigen moeten uitgangspunt zijn.

Op basis van de in dit hoofdstuk genoemde beleidskaders laat de doelstelling van het gemeentelijk jeugdbeleid zich als volgt formuleren:

"Het jeugdbeleid is gericht op het creëren van gunstige randvoorwaarden voor alle jeugdigen, opdat zij zich kunnen ontwikkelen tot volwaardige deelnemers aan het maatschappelijke leven."

De gemeente zal bij de uitwerking van deze doelstelling de volgende uitgangspunten hanteren:

- De gemeente ontwikkelt beleid op hoofdlijnen;
- De gemeente heeft een verantwoordelijkheid voor zowel algemeen als gericht jeugdbeleid;
- Het gemeentelijk jeugdbeleid is integraal (zowel extern als intern);
- De gemeente stimuleert en bevordert de samenwerking met en tussen alle betrokken partijen;
- De vraag van de jeugd en hun omgeving staat centraal;
- De gemeente gaat uit van een positieve benadering van jeugd, met indien nodig gerichte aandacht voor specifieke problemen;
- De gemeente erkent het recht van jeugd op een eigen plek en een eigen cultuurbeleving
- De gemeente onderschrijft de positieve betekenis hiervan voor de ontwikkeling van de jeugd tot zelfstandige en verantwoordelijke volwassenen en de ontwikkeling van de samenleving als geheel;

GROEIEN!

Nota Integraal jeugdbeleid Geldrop- Mierlo 2005 – 2009

1.2 Samenvatting

Schematisch weergegeven zien de bestuurlijke verhoudingen tussen provincie en gemeenten met betrekking tot jeugdbeleid en jeugdzorg als volgt uit.

Gemeentelijke verantwoordelijkheid: jeugdbeleid		Gedeelde Verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid jeugdzorg (provincie, justitie en AWBZ)	
Algemeen jeugdbeleid	Gericht jeugdbeleid	AMW	BUREAU JEUGDZORG	Geïndiceerde Jeugdzorg
		Preventieve jeugdzorg	Basisjeugdzorg	
<i>Doelgroep</i> Alle jeugdigen en hun opvoeders	<i>Doelgroep</i> Risicogroepen voor wie speciale aandacht nodig is	<i>Doelgroep</i> Jeugdigen en opvoeders met problemen	<i>Doelgroep</i> Jeugdigen en opvoeders met specifieke problemen	<i>Doelgroep</i> Jeugdigen en opvoeders voor wie bijzondere zorg heeft geïndiceerd
Aandachtsvelden en activiteiten		Functies en activiteiten	Functies en activiteiten	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Gemeentelijk Onderwijsbeleid ❖ Jeugdgezondheidszorg ❖ Jeugd- en Jongeren(opbouw)werk ❖ Kinderopvang ❖ Sport ❖ Jeugdinformatie ❖ Arbeidsvoorziening ❖ Opvoedingsvoorlichting 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Onderwijs, Achterstandsbeleid ❖ RMC ❖ Kinderopvang plus ❖ ROC ❖ Arbeidsbegeleiding ❖ Drugspreventie ❖ HALT ❖ Jeugd en veiligheid ❖ Opvoedingsondersteuning ❖ Straathoekwerk 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Info en consultatie ❖ Aanmelding/ screening ❖ Korte ambulante hulp ❖ Schoolmaatschappelijk Werk ❖ Onderwijspreventieprojecten ❖ Jeugdpreventieprojecten ❖ Opvoedingsondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ diagnostiek ❖ indicatiestelling ❖ zorgtoewijzing ❖ plaatsing ❖ casemanagement ❖ AMK 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Intensieve Thuisbegeleiding ❖ Families First ❖ Daghulp ❖ (semi)residentiële hulp ❖ residentiële zorg ❖ pleegzorg

Fig. 2 Bron: provincie Noord-Brabant: Nieuwe kansen aan de basis

Hoofdstuk 2 Gemeentelijk beleid Mierlo en Geldrop

“De jeugd wil tegen de draad in schaven, en dat is goed.”

Jan Mens, Nederlands schrijver, 1897 - 1967

2.1 Inleiding

Zoals reeds aangestipt is er in de voorbije jaren in de gemeente Geldrop- Mierlo veel gebeurd. Het doel van dit hoofdstuk is om aan de hand van het lokale beleid, kerncijfers en –gegevens een situatieschets te maken van de huidige lokale situatie op het gebied van jeugd en jongeren. Aan de hand van deze "foto" zal in het volgende hoofdstuk worden gekeken naar kansen en bedreigingen.

2.2 Beleid Gemeente Geldrop- Gemeente Mierlo

De voormalige gemeenten Geldrop en Mierlo zijn per 1 januari 2004 gefuseerd tot de nieuwe gemeente Geldrop-Mierlo. Voor die datum voerden beide gemeenten een eigen, zelfstandig jeugdbeleid.

In september 1995 nam de gemeenteraad van de Gemeente Geldrop het besluit hoofdlijnen vast te stellen voor het te ontwikkelen werkplan Jeugdbeleid. Dit gebeurde naar aanleiding van het onderzoeksrapport "Jeugd & Geldrop. Bouwstenen voor een algemeen Jeugdbeleid in de Gemeente Geldrop". Dit resulteerde in augustus 1996 in de vaststelling van het Werkplan Jeugdbeleid 1996-1999. In 2000 kreeg dit een vervolg in het Werkplan Lokaal Jeugdbeleid 2000-2003. Daarnaast maakt het Jeugd- en Jongerenbeleid integraal deel uit van de beleidsnota Hoofdlijnen Welzijn, Onderwijs en Sportbeleid uit 2001. Een van de speerpunten van deze nota is de doelgroep Jongeren.

In 2003 is gekozen om de naderende fusie af te wachten alvorens over te gaan tot een actualisering c.q. herziening van het jeugdbeleid.

Een belangrijke verandering ten aanzien van het peuterspeelzaalwerk in de voormalige gemeente Geldrop is vastgelegd in de nota 'Werken aan de Toekomst', waarin het gemeentebestuur de professionalisering van het peuterspeelzaalwerk binnen Geldrop in gang zette. Samenvattend bestond dit traject uit het realiseren van een professionele organisatie voor peuterspeelzaalwerk die sterk gelieerd is aan het basisonderwijs. Daarnaast werd geïnvesteerd in de opleiding van leidsters met als einddoel twee CAO conform opgeleide en betaalde leidsters per dagdeel in te zetten. Voor verdere details verwijzen wij naar de genoemde nota.

In de gemeenteraad van Mierlo heeft op 4 februari 2002 de intergrale nota jeugdbeleid 'Jongeren...Geef ze de ruimte' vastgesteld. Daarbij heeft de gemeenteraad 18 beleidsvoornemens vastgesteld, waarvan er 3 als speerpunten werden aagemerkt. Deze waren: uitbreiding capaciteit J.P.P., het realiseren van een netwerk 12-/ 12+ en het werven van vrijwilligerskader ten behoeve van het jongeren(opbouw)werk.

Voor beide gemeenten gold dat het jeugdbeleid zich niet alleen richtte op de jeugd die in probleemsituaties zit of overlast geeft. Doelstelling was een sociale infrastructuur op te bouwen die alle jongeren in staat stelde om gebruik te maken van voorzieningen, waardoor de kansen van jeugdigen toenamen. Hierbij diende de nadruk te liggen op voorzieningen voor jeugd en jongeren op het gebied van ontplooiing, ontmoeting en ontspanning. Als consequentie hiervan ging de aandacht ook naar de primaire preventie.

2.3 Doelgroep gemeentelijk beleid

De doelgroep van het gemeentelijk beleid is de lokale bevolking in de leeftijdscategorie van 0 tot 23 jaar. Op 1 januari 2004 bestond ruim 28% van de Geldrop- Mierlose bevolking uit jeugdigen in de leeftijdscategorie van 0 – 23 jaar.

Het jeugdbeleid wordt uiteraard niet voor deze gehele groep geformuleerd, maar voor leeftijdscategorieën:

0-4 jaar	Baby/ peuter	De voorschoolse periode		Leerplichtleeftijd
5-12 jaar	Schoolgaand kind	Basisschool		
13-17 jaar	Tiener	Voortgezet onderwijs		
18-23 jaar	Jong volwassene	Arbeid/ onderwijs		

2.3.1 Bevolkingsopbouw

In de gemeente Geldrop- Mierlo is de leeftijdsopbouw per 1-1-2004 als volgt:

Bevolkingsopbouw	
Lft./jaar	Aantal jeugdigen
0-4	2.357
5-12	3.680
13-18	3.112
19-23	1.948
Totaal	10.631

De realisatie van de nieuwbouwwijk Genoenhuis heeft een nieuwe substantiële impuls aan de bevolkingsgroei in de kern Geldrop te zien gegeven in de voorbije jaren.

Op basis van de ontwikkeling van de populatie in deze wijk is de verwachting dat de gemeente in de komende 4 jaar enerzijds geconfronteerd zal worden met een verder stijgend aantal jeugdigen tot 12 jaar. Anderzijds zal in de komende 10 jaar het aantal jongeren (12+) eveneens toenemen in deze nieuwbouwwijk, waarbij met name vanaf 2005 een sterke stijging te zien zal zijn. In de komende jaren zal in de kern Mierlo invulling worden gegeven aan de uitbreiding met de wijk Luchen. Onduidelijk is welk effect dat zal hebben op het aantal jeugdigen.

Met de meerderheid van de jongeren gaat het gelukkig goed. Daarom is de doelgroep voor specifiek jongerenbeleid uiteraard kleiner dan de weergegeven totalen. Om een beeld te krijgen van de grootte van deze doelgroep kunnen de gegevens omtrent problemen bij jeugdigen van het Centraal Planbureau (CPB) worden vertaald naar lokale kaders. Het CPB stelt dat 85% van de jeugd in Nederland zonder noemenswaardige problemen opgroeit. Dit betekent dat 15% van de jongeren deze problemen wel heeft. Dit zou voor Geldrop-Mierlo neerkomen op 1.594 jongeren. Ongeveer 5% van de jeugdigen kampt met ernstige problemen (532 jeugdigen). Bij 1% van de jongeren is zelfs van dusdanige aard dat zij voor de zwaardere geïndiceerde jeugdzorg in aanmerking komen. Wederom vertaald naar lokale begrippen betekent dit dat 106 jongeren per jaar deze hulp nodig heeft.

2.4 Leefomgevingen

Er zijn vele activiteiten die binnen (en buiten) de gemeentegrenzen gericht zijn op de jeugd en jongeren uit Geldrop- Mierlo. Om te kunnen komen tot een overzichtelijke indeling van deze activiteiten wordt in de opsomming in de volgende paragrafen gebruik gemaakt van een indeling naar ontwikkelingsmilieus ook wel leefomgevingen genoemd. Hierbij dient te worden opgemerkt dat er uiteraard initiatieven zijn die in meerdere leefomgevingen geplaatst zouden kunnen worden. Er zijn een drietal leefomgevingen te onderscheiden:

1. Opvoedingsomgeving
Dit is de fysieke en feitelijke leefomgeving van de jeugdige ook wel het primaire ontwikkelingsmilieu genoemd. Hierbij kan gedacht worden aan het gezin.
2. Educatie en arbeid
Dit zijn de verdere ontwikkelingskaders, zijnde onderwijs en (de voorbereiding op) arbeid, die de jeugdige voorbereidt op de volwassenheid.
3. Sociale omgeving
Met de sociale leefomgeving wordt de eigen sociale omgeving van de jeugdige bedoeld. Deze omgeving wordt naarmate de jeugdige ouder wordt steeds groter en komt steeds verder los te staan van de opvoedingsomgeving. Hierbij kan gedacht worden aan vrienden, sportclubs etc.

2.5 Eerste leefomgeving: Opvoedingsomgeving

2.5.1 Opvoedingsondersteuning behoefte

Uit de Gezondheidspeiling 1999-2000 van de GGD Zuid-Oost Brabant in de voormalige gemeente Geldrop blijkt dat 43% van de ouders weleens vragen heeft over het opvoeden van kinderen. In de voormalige gemeente Mierlo was dat percentage 51%. In de regio geeft eveneens bijna de helft van de ouders aan soms of vaak vragen te hebben rondom de opvoeding.

In de kern Mierlo gaf 47% aan soms en 3% vaak problemen te hebben bij het opvoeden. Voor de kern Geldrop gold dat 39% soms en eveneens 3% vaak problemen ervoer.

De ouders die problemen ervaren bij de opvoeding noemen met name gehoorzamen (G:46%/ M:40%), ontbreken van afspraakvastheid (G:39%/ M:41%), ontwikkeling en gezondheid (G:30%/ M:37%), schoolprestaties (G:22%/ M:23%), sociaal contact (G:21%/ M:17%) en angst/onzekerheid, etc (G:19%/ M:18%) als voornaamste probleemgebieden.

Aan alle ouders werd daarnaast gevraagd in welke vorm zij, indien gewenst, ondersteuning zou willen krijgen, geeft in de kern Geldrop 40% aan hierover geen mening te hebben. In de kern Mierlo had 44% daar geen mening over. De overige groep geeft aan deze met name te zoeken in een centraal informatie en adviespunt (G: 30%/M: 18%), folders (G:17%/ M: 15%) of een persoonlijke begeleiding door een deskundige hulpverlener (G:15%/ M:10%).

Vervolgens is aan de ouders gevraagd waar of van wie ze deze ondersteuning zou willen krijgen. Hierbij worden met name een psycholoog/ opvoedkundige (G:24%/ M:21%), het consultatiebureau (G:22%/ M:13%) of de huisarts (G:21%/ M:24%) genoemd. Daarnaast worden ook de schoolarts- verpleegkundige (G:13%/ M: 6%) en een ervaren ouder/ vrijwilliger (G:13%/ 12%) genoemd.

Hieruit kan derhalve worden geconcludeerd dat er op het gebied van problemen die ouders ervaren bij het opvoeden en de wijze van de gewenste ondersteuning daarbij geen noemenswaardige verschillen zijn tussen de beide kernen. Ook ten opzichte van de regio zijn er weinig tot geen significante verschillen.

2.5.2 Opvoedingsondersteuning aanbod

In de gemeente Geldrop- Mierlo voeren verschillende organisaties activiteiten uit in het kader van opvoedingsondersteuning. Zo ontplooiën de GGD Zuid Oost Brabant, de thuiszorgorganisaties en de Brede Welzijnsinstelling in dit kader activiteiten in zowel de kern Geldrop als ook in de kern Mierlo. Deze activiteiten richten zich op het bieden van informatie, advies en steun aan ouders en opvoeders, of op het signaleren en bespreekbaar maken van opvoedingsproblematiek.

In de gemeente Geldrop-Mierlo is begin 2004 het GGD- onderzoeksrapport 'Bouwen aan opvoeding' verschenen. Dit onderzoek had tot doel een goed beeld te krijgen van het totale aanbod op het gebied van opvoedingsondersteuning en de samenhang en lacunes in kaart te brengen.

De rapportage trekt de volgende conclusies voor de gemeente Geldrop- Mierlo:

- Het aanbod op het gebied van informatie en advies, pedagogische begeleiding en vroegtijdige signalering is voorhanden, zij het soms met gebreken.
- Het voorzieningenaanbod inzake opvoedingsondersteuning is gebaat bij een goede samenhang. Gestreefd moet worden naar een ketenbenadering waarin instellingen zoeken naar aansluiting en afstemming op elkaar, zodat er noch overlap, noch hiaten in de dienstverlening zijn.
- Het bereik van de huidige voorzieningen moet worden vergroot door het optimaliseren van de toegankelijkheid en de laagdrempeligheid.
- Van alle functies die opvoedingsondersteuning kan vervullen, komt "het bevorderen van sociale steun en hulp" het minst uit de verf. Voor mensen met een klein eigen netwerk en voor ouders voor wie het opvoeden door omstandigheden moeilijk is, is sociale ondersteuning van vitaal belang.
- Het verbeteren van de sociale vaardigheden van de jeugd wordt van groot belang geacht. Het accent in het huidige aanbod ligt vooral op het iets smallere terrein van weerbaarheid.

De aanbevelingen uit het rapport worden betrokken in de analyse in hoofdstuk 3 en in het actieplan in hoofdstuk 4.

2.5.3 Gezondheidsvoorlichting

Ook deze vorm van activiteiten wordt gegeven door consultatiebureaus, de GGD en de huisartsen. Daarnaast beschikt de Brede Welzijnsinstelling over een Lokaal Informatiepunt, waar gerichte voorlichting gegeven wordt.

2.5.4 Preventieve jeugdgezondheidszorg en hulpverlening

De preventieve jeugdgezondheidszorg wordt in de kern Geldrop verzorgd door de Stichting Thuiszorg Kempenstreek en in de kern Mierlo door de Stichting Kruiswerk Peelland (consultatiebureaus) voor kinderen tot 4 jaar en door de GGD Zuidoost-Brabant voor kinderen vanaf 4 jaar.

Bureau Jeugdzorg speelt een rol bij de toeleiding naar achterliggende hulpverlenende instellingen, maar heeft ook een rol op het gebied van preventie.

Met betrekking tot de preventieve jeugdgezondheidszorg en hulpverlening spelen ook het basisonderwijs, de kinderopvanginstellingen, de peuterspeelzalen, GGD Zuidoost- Brabant afd. jeugdgezondheidszorg, het algemeen maatschappelijk werk (Stichting Brede Welzijnsinstelling Geldrop-Nuenen(BWI)), en de huisarts een duidelijk rol in de vroegtijdige signalering van bedreigingen in de ontwikkeling van de jeugdige.

Om te komen tot een integrale benadering van de casuïstiek functioneren in Geldrop een drietal buurtnetwerken jeugdhulpverlening 12-, waarin alle bovengenoemde instellingen gezamenlijk casussen bekijken om met elkaar na te kunnen gaan of er een oplossing gevonden kan worden. De BWI voert op dit niveau de coördinatie van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening 12-. Deze worden op beleidsniveau ondersteund door de Volggroep Buurtnetwerken 12-. Op dit niveau is de Gemeente Geldrop- Mierlo vanuit de regietaak de voorzitter.

Daarnaast is per 1 januari 2002 gestart met een tweetal Jongerennetwerken 12+ (1 in de kern Mierlo en 1 in de kern Geldrop), dat is geëvolueerd uit de werkgroep Straatgroepen. Hierin bespreken politie, jongeren(opbouw)werk, Jongeren Preventie Programma-medewerkers (JPP), Halt en Maatschappelijk werk integraal casussen met betrekking tot individuele jongeren of groepen jongeren. Dit netwerk wordt op beleidsniveau ondersteund door de regionale Stuurgroep Jongeren netwerk 12+, waarin ook de gemeente Nuenen c.a. is vertegenwoordigd. In deze gemeente is ook het uitvoerend niveau op eenzelfde wijze vormgegeven als in Geldrop - Mierlo. Streven is reeds uitgesproken om de beide uitvoerende netwerken in de gemeente Geldrop-Mierlo te laten fuseren. Dit zal in de loop van 2004 zijn beslag krijgen.

2.5.5 Jeugdzorg

Voor de geïndiceerde jeugdzorg is Bureau Jeugdzorg verantwoordelijk. Afgezet tegen de eerdergenoemde CPB cijfers zou voor Geldrop-Mierlo 106 jongeren per jaar voor zwaardere geïndiceerde jeugdzorg in aanmerking komen.

2.5.6 Preventie van verslaving en verslavingszorg

Er zijn diverse onderdelen te onderscheiden op het gebied van verslavingpreventie en – zorg. Deze zijn genotmiddelen, kansspelen en drank.

2.5.6.1. Genotmiddelen

Alle 11 basisscholen in de kern Geldrop nemen sinds 2001 deel aan het project Gezonde School en Genotmiddelen. Dit project wordt uitgevoerd door de GGD Zuidoost Brabant. Binnen het basisonderwijs in de kern Mierlo verzorgt het onderwijs met behulp van infoboekjes zelf voorlichting over genotmiddelen.

Binnen het voortgezet onderwijs wordt gebruik gemaakt van een eigen variant van dit project en maakt dus integraal deel uit van het lespakket.

Daarnaast is in 2003 in opdracht van de voormalige gemeenten Geldrop en Mierlo en de gemeente Nuenen c.a. een quickscan uitgevoerd door Novadic naar het middelengebruik binnen de regio Geldrop-Mierlo, Nuenen c.a. Aan de hand van deze quickscan is besloten dat er in de loop van 2004 een integraal regionaal beleid dient te worden gepresenteerd aangaande genotmiddelen gebruik. Hierin zal ook de zogenaamde 0- optie tegen het licht worden gehouden. Deze optie houdt in dat er geen koffieshops binnen de gemeenten worden toegelaten. Daarnaast zal de inzet in de regio van de middelen die de centrumgemeenten Eindhoven en Helmond ontvangen een van de onderwerpen vormen.

2.5.6.2. Kansspelen

Binnen de gemeente Geldrop-Mierlo is, in navolging van de beide voormalige gemeenten, gekozen voor een zogenaamd 2-0-0 beleid. Dit betekent dat slechts hoogdrempelige inrichtingen, zoals cafes en restaurants maximaal twee kansspelautomaten mogen plaatsen. Daarnaast mogen ook behendigheidsautomaten worden geplaatst. In de laagdrempelige inrichtingen (cafeteria, sportkantines) mogen geen kansspelautomaten worden geplaatst.

2.5.6.3. Drank

Er is geen specifiek beleid opgesteld omtrent drankgebruik. Uiteraard wordt duidelijk de hand gehouden aan de wettelijke kaders waarbij de verkoop van alcoholische dranken aan jongeren onder de 16 jaar verboden is. Daarnaast legt de gemeente een aantal voorwaarden vast in vergunningen conform de Drank- en Horecawet. Toezicht op naleving wordt verzorgd door de politie en de gemeente. In het uiterste geval wordt de vergunning ingetrokken.

2.5.7 Jeugd Preventie Programma

Per 1 januari 2001 is in de regio Geldrop- Mierlo & Nuenen c.a. gestart met de uitvoering van het Jeugd Preventie Programma (J.P.P.). Het J.P.P. is een kortdurende vrijwillige ambulante gezinsgerichte aanpak door maatschappelijk werk in samenwerking met de politie. Het betreft jongeren van 12 t/m 18 jaar.

Geldrop-Mierlo heeft 33,3 uren capaciteit JPP. Op jaarbasis kunnen met deze capaciteit 22 trajecten gerealiseerd worden. Afgelopen jaar zijn er in de kern Geldrop 13 cliënten geholpen. In de kern Mierlo waren dit 8 cliënten. Het JPP is preventief van aard zowel vanuit de optiek van de politie als ook vanuit de jeugdzorg. Door in een vroegtijdig stadium problemen op te sporen en aan te pakken wordt afglijden naar crimineel gedrag voorkomen, maar voorkomt men ook dat problemen een dusdanige vorm aannemen dat er intensieve jeugdzorg nodig is. De trajecten binnen het JPP zijn dan ook vaak divers en complex. Er is dan vaak sprake van meervoudige zware problematiek.

De snelle inzetbaarheid van het JPP om intensief te werken maakt het JPP binnen Geldrop- Mierlo voor veel klanten laagdrempelig. Voor andere jeugdhulpverlening moet men naar Bureau jeugdzorg in Eindhoven.

Daarnaast neemt het JPP-team ook deel aan diverse lokale overleggen.

2.5.8 HALT

De gemeente Geldrop- Mierlo maakt voor HALT activiteiten gebruik van HALT-bureau Helmond. In 2003 beschikte de gemeente Geldrop nog over een eigen HALT-bureau. In 2003 zijn er 27 HALT-afdoeningen geweest. De gemeente Mierlo had haar HALT-activiteiten uitbesteed aan HALT Bureau Helmond. In 2003 behandelde deze 13 zaken uit Mierlo. Hierbij kan worden opgemerkt dat er voor Geldrop geen stijgende lijn is te zien in het aantal aanmeldingen. Deze is echter wel te verwachten door de samenwerking met leerplicht inzake de aanpak van ongeoorloofd schoolverzuim (zie ook 2.3.2 Educatie en arbeid: Leerplicht).

Binnen het reguliere takenpakket neemt Bureau HALT ook deel aan diverse lokale en regionale overleggen. Daarnaast geeft zij ook voorlichting op scholen.

2.5.9 Peuterspeelzaalwerk

Binnen Geldrop-Mierlo bestaan drie organisaties die in totaal acht peuterspeelzalen exploiteren. De Stichting Peuterspeelzaalwerk Geldrop beheert een zestal peuterspeelzalen met een spreiding binnen de kern Geldrop. In de kern Mierlo zijn een tweetal peuterspeelzalen gevestigd; 't Hummeltje en 'De Mierenhoop'. Voor de peuterspeelzalen in de kern Mierlo geldt dat zij volledig draaien op vrijwilligerswerk. De peuterspeelzalen in de kern Geldrop zijn bezig met een professionaliseringstraject dat in 2005 dient te zijn afgerond. Inmiddels hebben de beide organisaties in de kern Mierlo aangegeven te willen professionaliseren naar "Geldrops" model. Daartoe willen zij o.a. fuseren met de stichting Peuterspeelzaalwerk Geldrop. Dit streven is inmiddels geformaliseerd door middel van het ondertekenen van een intentieverklaring.

Zoals blijkt uit de bovenstaande bevolkingscijfers zijn er 990 2-3 jarigen in Geldrop- Mierlo. Hiervan bezoeken 553 minimaal 2 dagdelen een peuterspeelzaal. Dit betekent dat 56 % van de doelgroep ook daadwerkelijk gebruik maakt van de voorliggende voorziening. Tijdens het laatste landelijke onderzoek in 1998 bleek dat het landelijke gemiddelde bereik 60% was.

De totale capaciteit binnen het peuterspeelzaalwerk is momenteel 552 kindplaatsen (2 dagdelen). Hierbij wordt uitgegaan van maximaal 16 kinderen per 2 leidsters. Op sommige peuterspeelzalen worden 3 leidsters per groep ingezet. Deze groepen kunnen dan bestaan uit 21 kinderen. In de

huidige situatie is er een maximaal bereik mogelijk van ruim 58 %. Landelijk gezien is er gemiddeld voor circa 70-75% van alle 2-3 jarigen capaciteit binnen het peuterspeelzaalwerk. Indien er gekozen wordt om 3 leidsters per groep in te zetten, kunnen er 21 peuters geplaatst worden. In dat geval zou het maximale bereik 68% zijn, wat neerkomt op 672 kindplaatsen. Er zijn echter geen wachtlijsten binnen het peuterspeelzaalwerk in de gemeente.

2.5.10 Kinderopvangcentra

Binnen de kern Geldrop zijn zes kinderopvangverblijven (KDV) gevestigd. Dit zijn Puk, Pino, Grabbelton, De Kersentuin (antroposofisch), Kameleon en Potje Knor. Binnen de kern Mierlo zijn er een tweetal KDV's. Dit zijn Dolfijn en de Tovertuin/ 't Schrijverke. Van al deze initiatieven heeft alleen De Kersentuin geen financiële banden met de Gemeente Geldrop-Mierlo. Er is tevens nog een uitbreiding voorzien in de kern Mierlo door De Kleine Wereld. De huidige capaciteit van deze zeven KDV's ziet er als volgt uit:

Gemeente Geldrop-Mierlo	Kindplaatsen KDO	Kindplaatsen BSO*
Kern Geldrop**	154	101
Kern Mierlo	91	26
Totaal	245	127

*In de kern Geldrop is de buitenschoolse opvang voor kinderen van 4 – 12 jaar geïntegreerd binnen de KDV's.

** excl. plaatsen bij KDO De Kersentuin

2.5.11 Ruimtelijke ordening en speelgelegenheden

De gemeente maakt beleid op het gebied van ruimtelijke ordening. Het beleid ten aanzien van speelvoorzieningen is gericht op een goede spreiding over en binnen de wijken. In meerdere wijken zijn al speelruimteplannen opgesteld en tot uitvoer gebracht. Per wijk zijn er verschillende speelgelegenheden. Hierbij krijgen ook voorzieningen voor jongeren 12- 23 jaar de aandacht. In de voorbije jaren zijn in beide kernen diverse ontmoeting- en recreatieve voorzieningen voor deze doelgroep gerealiseerd.

2.6 Tweede leefomgeving: Educatie en arbeid

2.6.1 Basisonderwijs

In de kern Mierlo zijn er vijf basisscholen gevestigd. In de kern Geldrop zijn 10 basisscholen en 1 school voor speciaal onderwijs. Van de 15 basisscholen zijn een vijftal aangewezen als GOA-scholen.

Naam school	Wijk	Leerlingen	Opm.
R.K. basisschool Den Boogerd	Mierlo	141	B.O.
R.K. basisschool St. Lucia	Mierlo	237	B.O.
R.K. basisschool Loeswijk	Mierlo	236	B.O.
R.K. basisschool St. Johannes	Mierlo	212	B.O.
Openbare basisschool 't Schrijverke	Mierlo	131	B.O.
Nutsbasisschool Beneden Beekloop	Scandia	315	B.O.
Nutsbasisschool De Ganzebloem	Genoehuis	480	B.O.
Nutsbasisschool De Regenboog	Coevering	162	B.O./ G.O.A.
Prot. Chr. Basisschool De Bron	Coevering	123	B.O./ G.O.A.
RK basisschool De Windroos	Braakhuizen Zuid	255	B.O./ G.O.A.
RK basisschool Dommeldal	Scandia	255	B.O.
RK basisschool St. Jozef	Zesgehuchten	418	B.O.
RK basisschool 't Anker	Coevering	167	B.O./ G.O.A.
RK basisschool 't Vijfblad	Braakhuizen Noord	238	B.O./ G.O.A.
RK basisschool 't Klokhuis	Centrum	186	B.O.
RK Burg. Van der Puttschool	Centrum	133	S.B.O.

Bron: Leerlingentelling 1-10-2003/ (S.)B.O.= (Speciaal) Basisonderwijs

2.6.2 Voortgezet - en beroepsonderwijs

Geldrop heeft 1 scholengemeenschap voor voortgezet onderwijs (VMBO-t, Havo en VWO) binnen haar gemeentegrenzen; het Strabrechtcollege. In schooljaar 2002/2003 bedroeg het aantal leerlingen 1.710.

Daarnaast beschikt de kern Mierlo over een dislocatie van het ROC Ter Aar, waar beroepsopleidingen gericht op de bouwnijverheid worden aangeboden. Hierin werkt het ROC ook nauw samen met het bedrijfsleven. Het gaat hierbij om opleidingen in zowel de beroepsopleidende (BOL) - als in de beroepsbegeleidende leerweg (BBL).

2.6.3 Onderwijsachterstandenbeleid

In het najaar van 2002 is het tweede Gemeentelijk Onderwijsachterstandenplan (GOA) voor de periode 2002-2006 door de raad vastgesteld. In dit GOA-plan is, naast een opgaven van ontvangen middelen, tevens aangegeven waarvoor deze gelden worden ingezet. Verantwoording van de gelden vindt gefaseerd plaats. Binnen het GOA- beleid ontvangen een drietal clusters middelen. Een GOA-cluster bestaat uit een of meerdere basisscholen (zie schema 2.6.2.), een peuterspeelzaal en de openbare bibliotheek. Iedere cluster stelt een plan van aanpak op en evalueert de behaalde resultaten na afloop van de planperiode.

Voor verdere informatie op het gebied van GOA beleid verwijzen wij naar het GOA werkplan 2003-2006 van de voormalige Gemeente Geldrop. De herziening van het rijksbeleid en de gevolgen daarvan voor het lokale GOA beleid zullen terugkomen in de onderwijsvisie die momenteel in voorbereiding is.

2.6.4 Leerplicht

In het schooljaar 2002-2003 stonden in totaal 4199 leerplichtigen ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens (GBA). Hiervan waren 333 partieel leerplichtig en 3866 volledig leerplichtig.

Er is structureel overleg tussen de diverse partners in de leerplichtketen t.w. Justitie, Leerplicht, Bureau Halt en de raad van de Kinderbescherming om te komen tot een aanpak, waarbij verzuim vroegtijdig, snel en consequent wordt aangepakt. In schooljaar 2001/2002 is gekozen om het landelijke beleid te volgen waarbij afdoening van spijbelstraffen kan geschieden door Bureau Halt voor zover het verzuim betreft in de leeftijdscategorie 12-18 jaar en er geen sprake is van achterliggende problematieken.

Als er sprake is van herhaaldelijk verzuim of verzuim waar wel sprake is van achterliggende problematiek dan volgt melding aan het schoolverzuimteam. In dit regionale team nemen partners als justitie, Bureau Jeugdzorg, leerplichtambtenaren en de Raad voor Kinderbescherming deel. In 2002 zijn er 5 meldingen uit Geldrop en 5 meldingen uit Mierlo gedaan richting het schoolverzuimteam.

Redenen	2000-2001	2001-2002	2002-2003
1. Bemiddeling	31	28	54
2. Vrijstelling	22	20	18
3. Bijzonder verlof	4	4	5
4. Relatief verzuim	16	31	35
Totaal	73	83	112

De leerplicht ambtenaar werd in schooljaar 2002-2003 112 maal ingeschakeld in de voormalige gemeente Geldrop. De toename is mede te verklaren door een verbeteringstraject binnen

leerplicht Geldrop, waarbij meer werd ingezet op aanscherping van de handhaving, profilering en de uitbreiding van de ambtelijke capaciteit leerplicht. Over de bovengenoemde periode zijn in de voormalige gemeente Mierlo weinig cijfers bekend.

2.6.5 Vroegtijdig schoolverlaten

Sinds de nota "Een goed voorbereide start" stelt het ministerie van OCenW als einddoel dat het onderwijs iedere jongere met een startkwalificatie aflevert voor de arbeidsmarkt. Onder een startkwalificatie wordt verstaan: minimaal een kwalificatie op het niveau van beginnend beroepsbeoefenaar, wat neerkomt op tenminste een diploma havo,vwo of MBO.

Met de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) wordt beoogd op regionaal niveau een sluitend systeem van melding, registratie en opvang van voortijdig schoolverlaters tot stand te brengen. Het is de bedoeling dat door de RMC-functie regiogemeenten en instanties (onderwijs/jeugdhulpverlening/justitie) samenwerken om het voortijdig schoolverlaten te voorkomen en de opvang en begeleiding van schoolverlaters te optimaliseren. In deze context hebben gemeenten een belangrijke coördinerende functie temidden van de onderwijsinstellingen, de jeugdzorg en de instanties voor reïntegratie van werkzoekenden.

2.6.6 Volwasseneducatie

De Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) betreft alle opleidingen in het middelbaar beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Educatie heeft als kernbegrip bijdragen aan de verbetering van de educatieve, sociale en professionele zelfredzaamheid en is daarmee niet uitsluitend gericht op werkgelegenheid. Gemeenten kopen educatie en scholing in, die het gemeentebestuur voor de eigen gemeente relevant vindt. Zij hebben daarmee een krachtig instrument in handen waarmee zij het bereiken van diverse lokale beleidsdoelen kunnen bevorderen.

Volwasseneneducatie is zowel voor de overheid als voor de individuele gebruiker een instrument om achterstanden te voorkomen, in te halen of te anticiperen op verwachte ontwikkelingen en veranderingen. De gemeente heeft belang bij een goed en adequaat opgeleide bevolking, mondig en kritisch meedenkende burgers, een goed geschoold werknemerspotentiëel. Scholing en educatie zijn geen doel op zich maar instrumenten om andere doelen te realiseren op deelterreinen van lokaal beleid zoals werkgelegenheid, sociale zaken, minderhedenbeleid, ouderenbeleid, jeugd- en jongerenbeleid, lokaal onderwijsbeleid en vrijwilligersbeleid.

In de regio Zuidoost-Brabant worden de middelen gebundeld ingezet op basis van 3 subregio's: Eindhoven/Randgemeenten, Helmond/Randgemeenten en de Kempengemeenten. Door het afsluiten van contracten op subregionaal niveau met het ROC voor de uitvoering van volwasseneneducatie kan rekening gehouden worden met lokale wensen en (sub)regionale ontwikkelingen.

De achtergronden van educatiedeelnemers zijn zeer divers. Het kan gaan om lange (1 jaar of langer bij VAVO of NT2) of korte cursussen (zoals opvoedingsondersteuning of kadercursussen) en om cursisten actief toegeleid (bij NT2 en doorstroom naar opleiding en werk). Maar educatiedeelnemers kunnen ook op eigen initiatief komen.

De relatie volwasseneneducatie en onderwijs-jeugdbeleid is oa. daarin gelegen dat in het kader van het voortijdig schoolverlaten de gemeente verantwoordelijk is voor het stimuleren dat jongeren zoveel mogelijk met een startkwalificatie de arbeidsmarkt betreden. Een startkwalificatie is een afgeronde opleiding op minimaal HAVO-niveau. Indien leerplichtige jongeren niet meer geschikt zijn voor het volgen van regulier voortgezet onderwijs kunnen zij ontheffing van de leerplicht krijgen voor deelname aan het VAVO. De tijdelijke regeling voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO) maakt onderdeel uit van de trajecten die uit het budget

volwasseneneducatie bij het ROC worden ingekocht. In het VAVO wordt al geruime tijd de ontwikkeling gesignaleerd dat voortijdig schoolverlaters uit het reguliere mavo, havo en vwo van het VAVO gebruik maken om alsnog versneld het gewenste diploma te halen. Daarnaast zijn voor educatie de jongeren tussen 18 en 23 jaar relevant voor zover die niet meer deelnemen aan het regulier onderwijs.

Ook worden cursussen ingekocht om ouders en verzorgers te ondersteunen in hun opvoedingsverantwoordelijkheid. Het is natuurlijk in het belang van het kind dat de educatieve, sociale en professionele zelfredzaamheid van ouders en verzorgers verbetert.

2.7 Derde leefomgeving: sociale omgeving

2.7.1 Kinder- en Jeugdwerk

Het kinderwerk is gericht op de jongste leeftijdscategorie en wordt lokaal voornamelijk door het verenigingsleven verricht. Hetzelfde geldt voor het jeugdwerk voor de leeftijd tot 12 jaar. Binnen Geldrop bestaan verschillende jeugdverenigingen en instellingen waarmee de gemeente een subsidierelatie heeft in het kader van (een van) beide werkvormen. Zo zijn er diverse stichtingen Jeugdbelangen, (wijkgebonden) hobbyclubs, scoutinggroepen, een speeltuinvereniging, enz.

2.7.2 Jongeren(opbouw)werk

De BWI voert in de kern Geldrop het algemeen Jongeren(opbouw)werk uit. Dit jongeren(opbouw)werk is zowel lokatiegebonden als ambulant inzetbaar. De huidige capaciteit van 54 professionele uren wordt aangevuld met diverse vrijwilligers. Het jongeren(opbouw)werk is gevestigd in het jongeren centrum The Lounge aan de Linze 9. Zowel op deze lokatie als ook elders in de Gemeente Geldrop worden verschillende activiteiten voor en samen met de jeugd georganiseerd.

In de kern Mierlo wordt het jongeren(opbouw)werk uitgevoerd door SWM in samenwerking met de BWI, waarbij de BWI een deel van het lokatiegebonden jongeren(opbouw)werk (18 uur) en het ambulant jongeren(opbouw)werk verzorgt (18 uur). SWM verzorgt een deel van het lokatiegebonden jongeren(opbouw)werk (18 uur). De lokatiegebonden activiteiten worden uitgevoerd in Loesje.

In de loop van 2004 zullen SWM en de BWI fuseren.

2.7.3 Project "Themaboxen"

In 2001 is het project "Themaboxen" van start gegaan. Een themabox bestaat uit een pakket met diverse materialen om activiteiten te organiseren rondom een bepaald thema. De verantwoordelijkheid voor het beheer van de diverse boxen komt te liggen bij de Brede Welzijnsinstelling Geldrop/ Nuenen.

De wijkverenigingen zijn lid van het project door het betalen van een contributie. De opzet van de themaboxen, die zijn aangeschaft met hulp van de voormalige gemeente Geldrop, is dat door het rouleren van de boxen tussen de verschillende participanten (wijkcentra, buurthuizen, jongeren centra en buurtorganisaties een gevarieerd aanbod van activiteiten ontstaat voor de (Geldropse) jeugd tussen de 12 en 25 jaar.

2.7.4 Jongereninformatie

In het multifunctioneel gebouw Loesje (Mierlo) is een jongereninformatiepunt (JIP) ingericht. Hier kan de jeugd terecht met vragen over educatie, werk, seksualiteit, vrijetijdsbesteding en drugs. Naast deze specifieke voorziening kan de doelgroep uiteraard ook gebruik maken van andere informatiekanalen zoals het Lokaal Informatie en Adviescentrum in het BWI-gebouw. In het

tijdelijke jongerencentrum de Lounge (Geldrop) is een dergelijk punt niet ingericht. Zodra de definitieve lokatie aan de Molenstraat 8 een feit is, zal hier echter een JIP worden gerealiseerd.

2.7.5 Sport

Uit de jongerenenquête 1999 in de kern Geldrop bleek dat de Geldropse jongeren is ruim 64% lid van een sportvereniging. Er is dan ook sprake van een rijk aanbod aan sportverenigingen en sportmogelijkheden. Daarnaast voorziet het jongeren(opbouw)werk in een breedtesport aanbod door het organiseren van streetsport en sportspecials. Hierbij dient te worden opgemerkt dat bij deze activiteiten sport als instrument wordt ingezet.

Geldropse sportverenigingen ontvangen een subsidie in het kader van de jeugdsport. Deze is gebaseerd op een vast bedrag per jeugd lid. De opgaven van de sportverenigingen van het aantal jeugdleden in het kader van deze subsidieregeling zijn gebruikt om te controleren of er sprake is van een terugloop van het aantal jeugdleden sinds de boven aangehaalde enquête. Een analyse van deze cijfers over de periode 2000-2004 laat zien dat er bij enkele verenigingen weliswaar het aantal jeugdleden terugloopt, maar dat bij andere verenigingen het aantal significant stijgt. Per saldo is het aantal jeugdleden in deze periode zelfs toegenomen met 400 leden.

In 2001 heeft er een enquête plaatsgevonden onder Mierlose jongeren. Uit de beschikbare gegevens is op te maken, dat ruim 80% van de Mierlose jeugdigen is aangesloten bij een sportvereniging. Omdat er geen recentere gegevens beschikbaar zijn is niet inzichtelijk, of dit percentage in de afgelopen jaren- door toenemende individualisering- is gedaald.

In tegenstelling tot de Geldropse situatie zijn de subsidiegrondslagen voor Mierlose verenigingen ietwat ruimer. Men wordt niet alleen op basis van het aantal jeugdleden gesubsidieerd. Dit is overigens wel een van de grondslagen.

Overigens zal in de loop van 2004 en 2005 op basis van de gezondheidspeilingen van de GGD onder de jeugdigen meer duidelijkheid worden verkregen over de huidige stand van zaken.

Naast de initiatieven van de georganiseerde sportverenigingen en het jongeren(opbouw)werk organiseert de sportkoepel (en belangenorganisatie) GEMS activiteiten in het kader van schoolsport, waarbij sportverenigingen de kans wordt geboden binnen het onderwijs hun activiteiten te promoten door het verzorgen van kennismakingslessen.

2.7.7 Kunst en Cultuur

Binnen de jaarlijkse jongerenmanifestatie Bruisend Geldrop is ruimte ingebouwd voor jeugdcultuur. Spin-off projecten zijn o.a. het Krafitty project (Graffiti als hedendaagse kunstvorm).

Daarnaast heeft jongerencentrum De Joek een belangrijke functie in de cultuurbeleving van bepaalde jongerengroepen. De nadruk ligt hierbij met name bij het organiseren van concerten en soosactiviteiten.

2.7.8 Kunstzinnige vorming/ podiumkunsten

Naast muziekonderwijs en stichting De Wiele (dans), gevestigd in Cultureel Centrum Hofdael, bestaat er een jeugdkoor Generation. Daarnaast zijn er de reguliere amateurkunstgroepen zoals harmonieën.

2.7.9 Milieu educatie

Het IVN voert projecten uit op het gebied van milieu en milieueducatie. Vanuit de visie dat onderwijs een belangrijke rol speelt in het bewust maken van jeugdigen van hun omgeving voert

het IVN een zestal projecten uit binnen het basisonderwijs. Daarnaast begeleidt het IVN jaarlijks ruim 30 kinderen bij activiteiten in de natuur.

2.7.10 Bibliotheekwerk

Zowel Geldrop als Mierlo beschikken over een openbare bibliotheek in het centrum van de kern. De bibliotheek voert taken uit op het gebied van taalstimulering (zie voor de kern Geldrop ook GOA). Daarnaast organiseert de bibliotheek ook andere activiteiten gericht op het stimuleren van het leesgedrag van verschillende leeftijdsgroepen.

2.8 Onderzoeken onder jeugd

Een van de aandachtspunten van het lokale jeugdbeleid is, dat er niet alleen wordt gesproken over de jeugd, maar vooral ook met de jeugd. Het is dus van wezenlijk belang inzicht te verkrijgen en te houden in de behoeften en leefwereld van jongeren. Daartoe zijn in de voorbije periode 1999-heden een tweetal gemeentelijke onderzoeken uitgevoerd in de kern Geldrop en een in de kern Mierlo. Daarnaast vinden er periodiek peilingen plaats door de GGD ZO Brabant. In de volgende paragrafen wordt kort ingegaan op de uitkomsten van de drie gemeentelijke onderzoeken.

2.8.1 Onderzoek Geldrops Jongerenpanel 1999

De gemeentelijke werkgroep Jeugdbeleid vroeg aan het Geldrops Jongerenpanel in 1998 een onderzoek onder Geldrops jongeren uit te voeren. Er werden 717 jongeren tussen 12- 18 jaar geënquêteerd. Het doel hiervan was het verkrijgen van een algemeen beeld van de Geldropse jongeren en te inventariseren waar ze zich mee bezighouden en welke meningen en wensen zij op verschillende gebieden hebben. De uitkomsten werden verwerkt in het werkplan lokaal Jeugdbeleid 2000-2003. Een korte samenvatting van de bevindingen van het onderzoek:

2.8.1.1 Educatie en arbeid

Ruim de helft van de Geldropse jongeren bleek een bijbaantje te hebben. Slechts 8% van de Geldropse jongeren deed vrijwilligerswerk. Van de jongeren die geen vrijwilligerswerk verrichtten zei 18% wel interesse te hebben in vrijwilligerswerk. De jongeren die een bijbaantje hadden bleken minder geïnteresseerd in vrijwilligerswerk dan de jongeren zonder bijbaantje.

2.8.1.2 Sociale omgeving

76,6% van de Geldropse jongeren was lid van een of meerdere verenigingen. De helft hiervan was lid van 1 vereniging. Opvallend is dat bijna een kwart van de jongeren geen lid is van een vereniging. De verenigingen die het meest populair waren, zijn de voetbal-, tennis- en hockeyverenigingen, de dansschool, de sportschool en de scouting.

Jongeren bleken in grote meerderheid lid van een sportvereniging vanwege de sport (84%). Het resterende deel gaf sociale contacten als hoofdmotief aan voor lidmaatschap.

Van de jongeren die lid waren van een vereniging vindt 61,8% dat de voorzieningen binnen de vereniging goed zijn. 91% was tevreden met de activiteiten binnen de vereniging(en).

De meeste jongeren van 12 tot en met 18 jaar hadden 21-40 uur per week vrije tijd. Voor de jongeren van 18 jaar en ouder gold dat de meesten 1-10 uur per week vrije tijd hadden. Op de vraag wat de jongeren in hun vrije tijd konden meerdere antwoorden gegeven worden. Een kleine greep uit de antwoorden: vrienden 73%, Tv kijken 68,5%, ontmoeting op straat 25%.

De Geldropse jongeren konden ook aangeven welke voorziening(en) er in Geldrop nog bij zouden moeten komen. De meest genoemde waren: bioscoop (73,4%), discotheek (55,5%), party's (34,4%), hangplekken (24,5%) en een soos (20,6%). De jongeren die een bioscoop of discotheek in Geldrop willen, zijn voornamelijk 14 jaar oud. Jongeren van 17 jaar en ouder hebben echter

weinig interesse in een van beiden. De reden hiervan is waarschijnlijk dat deze jongeren mobiel zijn en buiten Geldrop vertier willen (en moeten) zoeken.

2.8.1.3 Participatie

Slechts 31,6% van de Geldropse jongeren voelden zich betrokken bij hetgeen er in Geldrop voor de jongeren gebeurt. Toch vond 85,1% van de Geldropse jongeren dat jongeren moesten meedenken en meepraten op gemeentelijk niveau over zaken die hen aangaan.

2.8.2 Onderzoek *Ons huis heeft een dak*

In het kader van de realisatie van een jongerencentrum in Geldrop is in 2001 in opdracht van de Gemeente Geldrop een onderzoek uitgevoerd onder 300 jongeren tussen 12- 18 jaar. De titel van het eindrapport luidde "Ons huis heeft een dak". Doelstelling van dit onderzoek was een beeld te krijgen van de vrijetijdsbesteding en de welzijnsbeleving van jongeren.

De conclusies van dit onderzoek lagen voor een groot deel in dezelfde lijn als het eerdere onderzoek door het jongerenpanel uit 1999. De verschillen zijn met name te verklaren uit het lager aantal respondenten, waardoor het procentuele gewicht van 1 respondent toeneemt. Een kort overzicht van de bevindingen:

De meeste van de jongeren geven aan gebruik te maken van activiteiten en bezigheden in hun vrijetijd die zich buitenshuis afspelen (66%). Het meeste gebruik wordt gemaakt van sportfaciliteiten (25%), uitgaansmogelijkheden (10%) en op straat rondhangen (10%).

De vrijetijdsbesteding zijn hobby's thuis (28%), sport (25%) en op straat rondhangen (10%).

Op de vraag of er een geschikte plek in Geldrop was waar men vrienden kon ontmoeten gaf 40% aan dat dat niet het geval was. Van de overige 60%, gaf 40% aan een geschikte plek op straat te vinden.

Iets minder dan de helft van de jongeren (47%) vond dat men in Geldrop terecht kan voor informatie, vragen en evt. hulpverlening. Dit betekent dat 53% vindt dat dit niet het geval is. Belangrijke reden hiervoor is onbekendheid met het aanbod (27%), niet het juiste aanbod (20%) en geen behoefte voor een dergelijke functie (15%). Daarnaast geeft 26% geen reden aan waarom men niet in Geldrop terecht zou kunnen.

2.8.3 Onderzoek in het kader van de nota "Integraal jeugdbeleid gemeente Mierlo"

In 2000 heeft in het kader van het opstellen van de nota "Integraal Jeugdbeleid Gemeente Mierlo" een enquête plaatsgevonden onder 400 Mierlose jeugdigen tussen 10 – 18 jaar.

2.8.3.1 Educatie en arbeid

In de leeftijdscategorie 15- 18 jaar bleek 39% van de jongeren een bijbaantje te hebben. Daarnaast bleek ruim 80% van de jongeren zakgeld te ontvangen. Van de totale groep respondenten doet circa 25% vrijwilligerswerk. Ruim de helft van de jongeren verricht geen vrijwilligerswerk en heeft ook geen interesse om dat te gaan doen. De resterende 25% geeft aan wel interesse te hebben, maar hierbij dient nadrukkelijk te worden opgemerkt dat deze groep met name bestaat uit 10-14 jarigen.

2.8.3.2 Sociale omgeving

81,3% van de jongeren was lid van een of meerdere verenigingen. De verenigingen die het meest populair waren, zijn de voetbal- en tennisverenigingen, de dansschool en de sportschool.

Bijna de helft van de respondenten geeft aan geen specifieke sportvereniging te missen in de kern Mierlo (48%). Daarnaast geeft een kwart aan niet te weten om men iets mist. In zijn algemeenheid kan men dus stellen dat er voldoende sportvoorzieningen zijn in Mierlo.

2.8.3.3 Participatie

Ofschoon 87% van de respondenten vinden dat zij betrokken moeten worden in de plannen rondom jeugd valt op dat zij met name betrokken willen worden bij zaken die hun direct raken. Hierbij kan gedacht worden aan gemeentelijke plannen ten aanzien van speel- en sportplekken en uitgaansmogelijkheden. Het minst is men geïnteresseerd in het maken van plannen op het gebied van wonen en alcohol/ gokken en drugs preventie.

2.9 Algemeen

Algemeen concluderend kan worden gesteld dat de populaties van de kernen Geldrop en Mierlo wezenlijk niet van elkaar verschillen op basis van alle behoefte onderzoeken.

Hoofdstuk 3   Analyse

“De jeugd is het kostbaarste bezit van de samenleving”.

Hedy d'Ancona, minister van WVC in het 3e kabinet Lubbers

In dit hoofdstuk worden de kansen en de bedreigingen per leefomgeving in kaart gebracht. Op basis van deze analyse en de voorgaande inventarisatie zullen in hoofdstuk 4 voorstellen worden gedaan om te komen tot speerpunten van beleid voor de periode 2005-2010.

In zijn algemeenheid kan worden opgemerkt dat ofschoon het gemeentelijk jeugdbeleid zich richt op de leeftijdsgroep 0- 23 jaar het in de praktijk blijkt dat het jeugdbeleid zich met name focust op de doelgroep 0-19 jaar. Belangrijkste reden hiervan is dat voorzieningen binnen het jeugdbeleid op het gebied van bijvoorbeeld zorg, educatie en justitie niet toegankelijk zijn voor jongeren in de leeftijdscategorie 19-23 jaar. Hierbij kan gedacht worden aan jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg en Halt. Concluderend kan worden opgemerkt dat deze doelgroep, vanuit gemeentelijk perspectief, voor een belangrijk deel buiten het bereik van het jeugdbeleid valt.

3.1   Leefomgeving 1   Opvoedingsomgeving

3.1.1   Opvoedingsondersteuning

Opvoedingsondersteuning heeft als centraal uitgangspunt dat het opvoeden van een kind primair de verantwoordelijkheid is van de ouders/ verzorgers. Maar er kunnen altijd op enig moment vragen of problemen zijn waarbij ouders behoefte hebben aan een vorm van ondersteuning. Een ander belangrijk uitgangspunt is dan ook zo snel als mogelijk een dergelijke vraag te signaleren en daarop, desgewenst, een gepast aanbod te doen.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat zowel in de kern Geldrop als ook Mierlo een substantieel aanbod op het gebied van opvoedingsondersteuning voor handen is. Er zijn echter nog duidelijke hiaten en verbeterpunten aan te geven.

Op basis van de conclusies in de ‘Rapportage in het kader van de keuzemodule “Bouwen aan opvoeding” in de gemeenten Geldrop en Mierlo’ doet de GGD een aantal aanbevelingen. De belangrijkste daarvan zijn:

- 1)   Verbeteren van de samenhang tussen het aanbod van de diverse organisaties rondom jeugd.
  - De afstemming vindt momenteel plaats in netwerken. In de kern Geldrop is de netwerkopbouw reeds ver uitgekristalliseerd; er functioneren stuurgroepen en uitvoerende buurtnetwerken voor zowel de jeugd beneden als boven 12 jaar. Instellingen uit de kern Mierlo nemen wel deel aan de 12+ netwerken, maar nog niet aan een netwerk voor de jongere jeugd. Het verdient een aanbeveling om ook in de kern Mierlo een dergelijk netwerk op te starten in samenhang met de reeds bestaande initiatieven in de gemeente Geldrop- Mierlo. De gemeente zal hiertoe een kartrekker / coördinator moeten aanwijzen.
  - Verwijzingen dienen zo adequaat mogelijk te gebeuren. Een betrouwbaar en actueel overzicht van de mogelijkheden, in de vorm van een sociale kaart, is een onmisbaar instrument voor doorverwijzers en mag in geen enkele gemeente ontbreken. Behalve een sociale kaart voor doorverwijzers zou een handzaam overzicht van het aanbod voor de potentiële gebruikers, de ouders, ook een welkome aanvulling zijn.

- 2)   Vergroten van het bereik van huidige aanbod
  - Het gebruik van voorzieningen wordt voor een belangrijk deel bepaald door de toegankelijkheid en laagdrempeligheid van de voorziening. De indruk bestaat, dat een

deel van het huidige aanbod niet of onvoldoende benut wordt door de doelgroep(en) voor wie het bestemd is. In de gesprekken met het werkveld is opgemerkt, dat een meer "outreaching" aanbod wellicht nodig is. Hiermee wordt bedoeld een aanbod dat actief en dicht bij huis wordt aangeboden. Van belang hierbij is om eerst de vraag te stellen wat en wie men wil bereiken en pas daarna op zoek te gaan naar de invulling die daar dan het beste bij past. Dit geldt ook t.a.v. de volgende aanbeveling.

3) Bevorderen van sociale steun voor ouders

- Het versterken van het eigen netwerk van ouders die vragen of problemen hebben is een belangrijke vorm van opvoedingsondersteuning. Ouders moeten in de gelegenheid zijn om andere ouders te ontmoeten, om kennis te delen, om ervaringen en tips uit te wisselen. Die gelegenheid voor uitwisseling doet zich soms spontaan voor, zoals bij het brengen en halen van kinderen naar of van peuterspeelzaal, kinderdagverblijf of school, of in de wachtkamer van consultatiebureau of huisarts. Ook kan gelegenheid geboden worden door instellingen: tijdens koffie- of inloopochtenden, themabijeenkomsten of verweven in een cursusaanbod. De in ontwikkeling zijnde Brede School biedt wellicht nieuwe kansen.
- Het is aannemelijk dat ook ouders van jeugd van 12+ baat hebben bij een stevig eigen netwerk. Onvoldoende duidelijk is nog of en hoeveel behoefte er is aan een specifiek aanbod voor deze groep en hoe die ouders bereikt en gemotiveerd kunnen worden.
- Daarnaast is door meerdere ondervraagden in deze rapportage opgemerkt, dat er een te beperkt aanbod is wat zich richt op interventie in de thuissituatie.

4) Vergroten van sociale vaardigheden bij de jeugd

- De behoefte aan een aanbod van trainingen in sociale vaardigheden en weerbaarheid voor jeugdigen is duidelijk aanwezig. Het huidige aanbod is voor doorverwijzers zoals scholen ondoorzichtig en slecht toegankelijk, deels door het pilot-karakter van sommige voorzieningen, deels door de beperkte capaciteit in middelen en menskracht bij de uitvoerders. Meer zicht op de mogelijkheden en beperkingen van het huidige aanbod is wenselijk. Er zal goed gekeken moeten worden naar wat men voor ogen heeft, of het aanbod een preventief dan wel een curatief karakter dient te hebben, of het voor de hele doelgroep is bestemd dan wel voor een selecte groep van risicokinderen etc.

Op basis van de Gezondheidspeiling 1999-2000 van de GGD Zuid-oost Brabant blijkt dat de helft van de ouders in de gemeente Geldrop-Mierlo in meer of mindere mate behoefte heeft aan ondersteuning bij het opvoeden van hun kind. Hierbij kan het gaan om antwoorden op vragen, maar ook om hulp bij problemen.

Op het gebied van de opvoedingsondersteuning worden door de Thuiszorg Kempenstreek en stichting Kruiswerk Peelland diverse taken uitgevoerd. Hierbij gaat het met name om de reguliere consultatiebureau-taken en de uitvoering van de Tijdelijke Regeling Vroegsignalering. Dit zijn echter activiteiten die gericht zijn op de leeftijdsgroep 0-4 jaar. Voor problemen of vragen omtrent de opvoeding van oudere kinderen kan men hier niet terecht. Voor de hogere leeftijdsgroepen is men aangewezen op andere professionele hulpverleners zoals GGD, huisarts of Algemeen Maatschappelijk Werk. Op basis van de gezondheidspeiling kan de conclusie worden getrokken dat de gang naar een professionele hulpverlener door ouders als hoogdrempelig wordt ervaren. Immers, slechts 15% van de respondenten geeft aan dat zij de ondersteuning in de vorm van persoonlijke begeleiding wil krijgen. De behoefte naar een laagdrempelige voorziening wordt onderstreept door het feit dat maar liefst 47% aangeeft behoefte te hebben aan een centraal informatie & adviespunt en folders. Belangrijke verklaring hiervoor is dat ouders eerst zelf een

inschatting van de ernst van een probleem of vraag willen maken op basis van informatie, alvorens de stap te maken naar een hulpverlener. Dit is immers relatief anoniem.

Het is van groot belang om bij opvoedingsondersteuning een onderscheid te maken tussen het aanbod informatie en advies en het aanbod hulpverlening. De eerste maakt integraal deel uit van gezondheidsvoorlichting. De laatste maakt integraal deel uit van jeugd(gezondheids)zorg.

3.1.1.1 Aanbod informatie en advies

Kijkend naar het huidige aanbod op het gebied van informatie en advies (gezondheidsvoorlichting) in het algemeen en opvoedingsondersteuning specifiek hebben met name de consultatiebureaus, de GGD en de huisartsen een actieve rol. Deze partijen worden ook door ouders genoemd daar waar het gaat om professionele begeleiding bij opvoedingsvraagstukken. Zoals reeds aangestipt, blijkt de drempel om zich te wenden tot deze partijen echter voor een deel van de ouders te hoog.

Momenteel bestaat er binnen de Brede Welzijnsinstelling het Lokaal Informatie & Advies Centrum (LIAC) waar gerichte gezondheidsvoorlichting kan worden gegeven. Het huidige aanbod opvoedingsondersteuning in dit LIAC blijft beperkt tot het verstrekken van foldermateriaal. De adviesfunctie is nog onvoldoende ingevuld. Ofschoon er dus een eerste aanzet wordt gegeven om vanuit de maatschappelijke vraag een voorziening te creëren, dient meteen te worden geconstateerd dat de kwantiteit en de kwaliteit van deze voorziening nog verbetering behoeft.

Daarnaast is het LIAC nog weinig bekend onder de bevolking. Dit betekent dat naast een kwantiteit en kwaliteitsimpuls ook de voorlichting en promotie omtrent het aanbod opvoedingsondersteuning dient te verbeteren om het maximale effect van een dergelijke voorziening te krijgen.

Echter, gezien de ontwikkeling van een lokaal loket in de kern Mierlo en later ook in de kern Geldrop verdient het een aanbeveling om deze kans te grijpen en een dergelijke functie in te bouwen in dit centrale lokale loket.

3.1.1.2 Aanbod projecten

De (preventieve) jeugd(gezondheids)zorg wordt verzorgd door de Stichting Thuiszorg Kempenstreek en stichting Kruiswerk Peelland (consultatiebureaus) voor kinderen tot 4 jaar en de GGD Zuidoost-Brabant voor kinderen vanaf 4 jaar. Ook spelen het Algemeen Maatschappelijk Werk en Bureau Jeugdzorg een rol bij de toeleiding naar achterliggende hulpverlenende jeugdzorginstellingen.

Daarnaast spelen, zoals geldt voor de gehele jeugdgezondheidszorg, ook bij de opvoedingsondersteuning het basisonderwijs, de kinderopvanginstellingen, de peuterspeelzalen en de huisarts een duidelijk rol in de vroegtijdige signalering van een eventuele hulpbehoefte.

Ofschoon er goed functionerende jeugdhulpverleningsnetwerken zijn, bestaat de indruk dat er op het gebied van opvoedingsondersteuning wel een behoefte wordt gesignaleerd, maar dat het niet altijd tot een hulpaanbod leidt. De reden hiervoor is tweeledig. Enerzijds kan de medewerking van de ouders/ verzorgers een probleem zijn. Ouders/ verzorgers kunnen immers niet worden gedwongen hulp te accepteren. Daarnaast blijkt, uit o.a. het rapport 'Opvoedingsondersteuning' (2004) ook de onbekendheid met het bestaan van concrete verwijzingsmogelijkheden (aanbod) een oorzaak te zijn van het uitblijven van verdere actie. De hierdoor ontstane situatie staat op gespannen voet met het uitgangspunt dat er vroeg gesignaleerd en snel gereageerd dient te worden op hulpsignalen.

De gemeente dient, als regisseur, een belangrijke rol te spelen in het totstandbrengen van de samenhang en het verbeteren van het aanbod en de informatievoorziening omtrent opvoedingsondersteuning.

3.1.2 Kinderopvangcentra

3.1.2.1 Lokaties

Ofschoon in beide voormalige gemeenten Geldrop en Mierlo met de stimuleringsmiddelen van de rijksoverheid een aanzienlijke uitbreiding van de kinderopvang is gerealiseerd lijkt in de kern Geldrop de vraag nog steeds groter dan het aanbod. Er zijn namelijk voldoende partijen die graag in dit gat op de markt zouden willen stappen. Er zijn echter nagenoeg geen lokaties voorhanden binnen Geldrop. In het algemeen zijn binnen de bestemmingsplannen te weinig mogelijkheden voor dergelijke voorzieningen. Dit heeft als gevolg dat het gemeentelijk beleid om met name in wijken waar nog geen kinderopvang is gerealiseerd extra inzet te plegen, te weinig rendement oplevert. Hierdoor loopt het streven naar een evenwichtige spreiding van voorzieningen over de gehele gemeente gevaar. Nadrukkelijk dient te worden gesteld dat dit voor de kern Mierlo geheel anders ligt. Daar is de vraag naar kinderopvang juist tanende en lijkt het voorzieningenniveau voldoende te zijn.

In de Wet op de Kinderopvang (ingangsdatum 1 januari 2005) dient de gemeente een rol op zich te nemen, waarbij het initiatief bij de markt wordt neergelegd. Dit betekent dat de enige wijze waarop de gemeente nog het realiseren van kinderopvangplaatsten kan stimuleren, het beschikbaar stellen van lokaties is. Dit kan echter pas als er beleid wordt ontwikkeld ten aanzien van de wenselijkheid qua omvang en spreiding van dergelijke voorzieningen.

Daarnaast is de lokale overheid door middel van kwaliteitscontroles verantwoordelijk inhoudelijk betrokken te blijven.

3.1.1.2 Positionering kinderopvang

De inbedding van kinderopvang binnen het gehele jeugdbeleid heeft in de voorbije jaren weinig tot geen aandacht gehad. De nadruk heeft met name gelegen op het stimuleren van een kwalitatief goed aanbod van de verschillende opvangmogelijkheden en minder op de inhoudelijke koppeling met andere beleidsterreinen zoals jeugdbeleid, onderwijs en sociaal-cultureel werk.

Bij de kinderopvang is sprake van een werksoort, waarbij door gekwalificeerde professionals voor een brede groep kinderen (0-12 jaar) opvang wordt verzorgd. Hierbij wordt vanuit de vraag een passende opvang gerealiseerd, zoals dagopvang en buitenschoolse opvang.

Op basis van de nog immer binnenkomende vragen voor uitbreiding van kinderopvangcapaciteit in de kern Geldrop zou aangenomen kunnen worden dat er tevens een toenemende vraag naar kinderopvang bestaat. Daarnaast zijn er ook, landelijk, pilots gestart met betrekking tot de tieneropvang. Een steeds grotere groep kinderen zal, ook in de toekomst, delen van hun dag doorbrengen in een van de vele verschijningsvormen van kinderopvang. Hiermee wordt de kinderopvang samen met de gezinsomgeving, het onderwijs en peuterspeelzaalwerk een van de belangrijkste opvoedingsomgevingen.

Met name op het gebied van opvoedingsondersteuning, vroegsignalering en ontwikkelingsstimulering is er voor de opvoedingsketen als geheel binnen de kinderopvang nog veel winst te behalen. Enkele voorbeelden:

Zo is bij de lokale uitwerking van de Voor- en vroegschoolse educatie (VVE) weinig aandacht uitgegaan naar de koppeling kinderopvang en onderwijs. Hoewel de regeling spreekt van zowel

kinderopvang als peuterspeelzalen wordt zowel binnen Geldrop, als ook landelijk met name ingestoken op de doorgaande pedagogische lijn van peuterspeelzalen naar basisonderwijs. Dit is verklaarbaar vanuit de veronderstelling dat de doelgroep van de VVE regeling met name te vinden is in de laagdrempelige peuterspeelzaalvoorziening. Hierbij wordt echter over het hoofd gezien dat met name de lagere inkomenscategorie, studenten en alleenstaande ouders aanspraak kan maken op extra financiële ondersteuning vanuit Sociale Zaken ten einde toch te kunnen deelnemen aan kinderopvang. De Wet op de Kinderopvang geeft daartoe ruimte.

Daarnaast geven diverse kinderopvangorganisaties aan dat zij zichzelf meer en meer geconfronteerd zien met kinderen met ontwikkelingsachterstanden en/ of probleemgedrag.

Hiermee komt ook een andere belangrijke kans binnen de kinderopvang naar voren: vroegsignalering. Doordat een steeds groter wordende groep kinderen gebruik gaat maken van de kinderopvang en zo in beeld komen bij professionals is het mogelijk om bij een grotere groep kinderen ontwikkelingsproblemen te constateren. Het dus van groot belang ook kinderopvang in te bedden in zorgstructuren, zoals de buurtnetwerken 12-/ 12+.

De gemeente heeft, als regisseur, de verantwoordelijkheid om te trachten de keten rondom rondom opgroeiende jeugd sluitend te krijgen.

Bedreiging in deze is het feit dat de gemeente door de Wet op de Kinderopvang alleen nog de handhavingsrol vanuit welzijnsoogpunt heeft. De sturingmogelijkheden nemen derhalve af.

3.1.3 Peuterspeelzaalwerk

In de kern Geldrop is in 2003 gekozen om het peuterspeelzaalwerk te professionaliseren. Dit kwam deels door de ontstane lacune na het faillissement van de stichting Peuterspeelzalen Geldrop, maar was eveneens een versnelde uitvoering van een reeds ingezette beleidslijn. Gezien het belang van een goed toegerust peuterspeelzaalwerk voor de ontwikkeling van een jeugdige was er immers al een gefaseerde invoering van professionalisering voorzien. Op basis van landelijke en lokale ontwikkelingen (o.a. vroegsignalering en de doorgaande ontwikkelingslijn) is een goede basisvoorziening peuterspeelzaalwerk van groot belang. De ingezette ontwikkeling naar 1 professionele stichting peuterspeelzaalwerk voor de gehele gemeente Geldrop- Mierlo ligt in het verlengde hiervan.

3.2 Leefomgeving 2   Educatie & Arbeid

3.2.1 Onderwijs

De rijksoverheid ziet in toenemende mate een rol voor gemeenten in het lokale en regionale onderwijsbeleid weggelegd. De afgelopen jaren zijn belangrijke overheidstaken voor het onderwijs gedecentraliseerd van het Rijk naar de gemeenten. Dit betreft met name het achterstandenbeleid, het voortijdig schoolverlaten, de veiligheid en de huisvesting. De inzet van financiële middelen op deze terreinen zou daarmee effectiever en efficiënter kunnen plaatsvinden, met meer maatwerk in de lokale omstandigheden.

Kortom, het doel van de decentralisatie is het onderwijsbeleid en de onderwijsprestaties te verbeteren. De rol van de gemeente komt hierdoor steeds meer te liggen in die van de regisseur van lokaal onderwijsbeleid en als stimulator van samenwerking tussen partijen. Om deze rol goed te kunnen invullen is het van groot belang lokaal onderwijsbeleid en de visie daarop vast te leggen in een beleidsplan; een onderwijsvisie.

In deze paragraaf zal niet zo zeer worden ingegaan op kansen en bedreigingen op het gebied van gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid of onderwijshuisvesting. Er zullen wel lijnen worden uitgezet voor de te ontwikkelen onderwijsvisie. In de onderstaande paragrafen zal met name worden ingegaan op de plaats die onderwijs inneemt in het brede scala van voorzieningen rondom het kind.

3.2.1.1 Inbedding onderwijs in het jeugdbeleid

Het opgroeiende kind brengt het leeuwendeel van de dag door binnen een onderwijsinstelling. Hiermee is onderwijs, naast het gezin en de directe leefomgeving van een kind, wellicht de belangrijkste schakel in de keten van een opgroeiend kind. Nogmaals dient te worden benadrukt dat daar waar het gaat om opvoeden de primaire verantwoordelijkheid ligt bij de ouders/ verzorgers en dat daarnaast diverse partners (o.a. school, kinderopvang, jeugdzorg, vrijwilligerswerk) een rol spelen.

Het onderwijs leidt in een steeds sneller ontwikkelende maatschappij individuen op tot zelfredzame burgers. Door het afnemen van de invloed van andere sociale structuren zoals wijk, kerk, etc. wordt de druk op het onderwijs om naast de cognitieve ontwikkeling ook de sociale ontwikkeling ter hand te nemen steeds groter.

Een neveneffect van deze ontwikkeling is dat een groeiende groep jeugdigen de steeds hoger wordende eisen van de maatschappij niet langer aan kunnen. Juist voor deze groep is het van groot belang dat er een samenhangende zorgstructuur wordt gevormd tussen alle voorzieningen rondom de opgroeiende jeugdige. Een van de uitgangspunten hierbij is dat problemen van jeugdigen (en ouders) in een zo vroeg mogelijk stadium worden gesignaleerd en beoordeeld en waar mogelijk zo direct en laagdrempelig mogelijk worden verholpen.

Dit kan alleen door een goede samenwerking tussen onderwijs (als vindplaats) en andere voorzieningen zoals (school)maatschappelijk werk, leerplicht, politie, GGD en Bureau Jeugdzorg. De nadruk van gemeentelijk beleid komt dan ook te liggen in het versterken en stimuleren van deze samenwerking binnen de directe leefomgeving van de jeugdige.

Deze zorgstructuur ligt op het snijvlak van onderwijs, zorg en jeugdbeleid en maakt deel uit van een integraal jeugdbeleid.

In de kern Geldrop maken de basisscholen deel uit van de buurtnetwerken 12-. Daarnaast wordt momenteel ingezet op het opzetten van een soortgelijk netwerk voor de kern Mierlo. Bij het Strabrechtcollege is in de voorbije jaren een interne zorgstructuur (zorgteam) opgezet en de school zal ook deel gaan uitmaken van het Jongerenennetwerk 12+, waarin de GGD, Maatschappelijk Werk, J.P.P., politie, jongeren(opbouw)werk, Halt en de gemeente participeren. In het zorgteam van het Strabrecht participeren o.a. de GGD en de leerplichtambtenaar.

Om te komen tot een sluitende keten vanaf 12 jaar is het van groot belang dat het zorgteam van het Strabrechtcollege verder wordt versterkt en dat het voortgezet onderwijs verder betrokken wordt bij het jongerenennetwerk 12+.

3.2.1.2 Rol van volwassenen educatie

Scholing en educatie zijn geen doel op zich maar instrumenten om andere doelen te realiseren op deelterreinen van lokaal beleid zoals werkgelegenheid, sociale zaken, minderhedenbeleid, ouderenbeleid, jeugd- en jongerenbeleid, lokaal onderwijsbeleid.

De verhouding tussen gemeente en ROC is veranderd van een plannings- naar een contractrelatie. Deze veranderde houding noodzaakt de gemeente tot het explicieter formuleren van de uitgangspunten van beleid. Deze vormen immers belangrijke bouwstenen voor de toetsing van de

geleverde producten aan de oorspronkelijke wensen. Het blijkt echter dat aansturing rondom vraagbepaling voor gemeenten een moeilijke opgave is.

3.2.1.3 Leerplicht

De uitvoering van de leerplichtwet is al jaren een verantwoordelijkheid van de gemeente. In de jaren zeventig was de leerplichtambtenaar voornamelijk een handhaver die zich bezig hield met leerplichtadministratie en het opmaken van een proces-verbaal. Gedurende de jaren tachtig en negentig werd de leerplichtambtenaar steeds meer een voorportaal naar verdere hulpverlening, waarbij wel duidelijk twee sporen werd gekozen; preventief en repressief/ curatief. Dit betekent dat het toepassen van de wetgeving weliswaar nog steeds een wezenlijk onderdeel van het takenpakket vormt, maar steeds vaker komt de nadruk, onder meer door nieuwe regelgeving in het kader van het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, op maatschappelijke zorg en uitvalpreventie te liggen. Deze wetgeving verplicht scholen (voor voortgezet onderwijs en de Regionale Opleiding Centra (ROC)) om bij het Regionale Meld- en Coördinatiepunt (RMC) melding te maken van leerlingen tot 23 jaar die de school verlaten zonder startkwalificatie. De op school ingeschreven jongeren tot 18 jaar worden door de scholen gemeld bij de leerplichtambtenaar. Deze meldt de jongeren na behandeling door aan het RMC. Hiermee is leerplicht op zich niet langer een doel, maar een middel geworden om een achterliggende doelstelling, het behalen van een startkwalificatie, te realiseren. Het succes van een interventie door de leerplichtambtenaar, hetzij door straf, hetzij door hulpverlening, wordt in grote mate bepaald door een snelle respons van leerplicht op verzuimmeldingen.

Daarnaast wordt een melding van schoolverzuim of voortijdige schoolverlaten door de sociale partners (politie, jeugdzorg, GGD, schoolmaatschappelijk werk) gezien als mogelijk signaal van achterliggende problematieken, waar een hulpverleningsaanbod op zijn plaats kan zijn. In het kader van het uitgangspunt dat er zo vroeg als mogelijk een interventie dient plaats te vinden, wordt leerplicht ook op het gebied van jeugdzorg een belangrijke partner.

Een en ander betekent echter wel dat zowel qua capaciteit als ook qua competenties steeds hogere eisen worden gesteld aan de leerplichtambtenaar. Immers, bij te weinig capaciteit zal de tijd tussen melding en actie toenemen, bij te weinig vaardigheden zal een juiste doorgeleiding naar hulpverlening niet tot stand komen. Het is in dit kader dan ook van groot belang de positie en het belang van de leerplicht en leerplichtbeleid te verankeren in zowel het onderwijs- als het lokale jeugdbeleid.

3.3 Leefomgeving 3 Sociale omgeving

Zoals reeds in het vorige hoofdstuk aangehaald bestaat binnen Geldrop- Mierlo een rijke schakering aan activiteiten voor jeugd tot 12 jaar. Deze activiteiten in het kader van kinder- en jeugdwerk drijven op de inzet van tal van vrijwilligers. De gemeente stimuleert deze vormen van vrijwilligerswerk door middel van subsidie. En hoewel er op basis van de identiteit en activiteiten duidelijke verschillen zijn tussen de diverse organisaties is voor de gemeente de achterliggende doelstelling om te subsidiëren dezelfde; het creëren van een zinvolle vrijetijdsbesteding voor de jeugd. Door deelname aan dergelijke activiteiten worden sociale vaardigheden en waarden en normen aangeleerd en zal de sociale samenhang binnen een buurt, wijk en gemeente worden bevorderd.

Daarnaast financiert de gemeente het professionele jongeren(opbouw)werk dat door de Brede Welzijnsinstelling wordt uitgevoerd. Dit jongeren(opbouw)werk houdt zich met name bezig met activiteiten voor de leeftijdscategorie 15+. Voorts heeft het professionele jongeren(opbouw)werk de taak om het activiteitenaanbod in de diverse wijken te stimuleren, waardoor de druk op de professionele inzet wordt verminderd.

3.3.1 Preventie- repressie

Uit de diverse evaluaties van het jongeren(opbouw)werk bleek dat men te weinig aandacht kan besteden aan activiteiten ter voorkoming van overlastsituaties (primaire preventie). De werkzaamheden zijn met name gericht op de bestrijding van reeds bestaande overlastsituaties (secundaire preventie). Terugkerend en constant contact met de groepen jongeren is noodzakelijk voor primaire preventie. De contacten hebben nu vaak het karakter van symptoombestrijding, terwijl contact in een vroeger stadium in de praktijk doeltreffender blijkt te werken. Het is zaak om de jongeren niet alleen te benaderen op het moment dat er sprake is van een overlastsituatie, maar ook voordat de overlastsituatie ontstaat.

Een gevaar dat in de bovenstaande aanpak schuilt is dat er te lang wordt gewacht met repressief ingrijpen door de overheid en de politie, waardoor het jongeren(opbouw)werk zich nodeloos ziet geconfronteerd met situaties waar zij niet voor zijn toegerust. Hierbij kan worden gedacht aan geweld, drugshandel en onverantwoord weggedrag.

3.3.2 Leeftijd 12- 15 jaar

Binnen de keten kinder-, jeugd- en jongeren(opbouw)werk blijkt een breuk te ontstaan rondom het 12de levensjaar. Het aanbod voor de leeftijdsgroep 12-15 jaar is schaars. Gesteld kan worden dat jeugd in deze leeftijd enerzijds te groot is voor het servet (kinder- en jeugdwerk) en anderzijds te klein voor het tafellaken (het jongeren(opbouw)werk). Juist in die leeftijd verandert er veel in het leven van een jeugdige. Denk hierbij aan de overgang van basis onderwijs naar het voortgezet onderwijs en de puberteit. Juist op het moment dat veel zekerheden wegvallen in de ontwikkelingsomgeving van de jeugdige dreigt er een sociaal vacuum te ontstaan. Pas rond het 15de levensjaar komt hij/ zij pas weer in beeld bij het jongeren(opbouw)werk.

Ook de doelgroep zelf geeft, middels onderzoeken, aan dat er te weinig aandacht is voor activiteiten die specifiek op hen zijn gericht. Ofschoon er zowel in de Coevering, jongerengebouw Loesje (C.V. De Stillekes) als ook in jongerencentrum Joek initiatieven worden ontplooid voor deze leeftijdscategorie (jeugddisco) blijft het aanbod beperkt.

De wijk- en jeugdbelangenorganisaties hebben in het verleden meermaals de bereidheid uitgesproken voor de leeftijdsgroep 12+ activiteiten te organiseren, maar door praktische bezwaren hieraan geen invulling kunnen geven. Deze worden met name gevormd door het ontbreken van voldoende vrijwilligers en de specifieke kennis voor de doelgroep.

In het verleden is nadrukkelijk gekeken naar het professionele jongeren(opbouw)werk bij het wegnemen van deze bezwaren. Een van de taken van het jongeren(opbouw)werk is immers een groter en breder activiteitenaanbod voor diverse jeugdgroepen stimuleren, opstarten en uitvoeren (in samenwerking met wijkcentra en verenigingen binnen Geldrop- Mierlo). Daarnaast zou ook prioriteit worden gegeven aan het werven van vrijwilligers. Hieraan is in de voorbije periode te weinig aandacht besteed.

Belangrijkste oorzaak van de geschetste problematiek is het beperkt aantal beschikbare uren bij het professionele jongeren(opbouw)werk. Het uitgebreide takenpakket van het jongeren(opbouw)werk staat niet in verhouding tot de aanwezige capaciteit. Dit betekent dat er keuzen dienen te worden gemaakt. Op dit moment heeft het jongeren(opbouw)werk de keuze gemaakt het zwaartepunt te leggen bij het locatiegebonden jongeren(opbouw)werk. Hierdoor komt het ambulante werk onder druk te staan. Dit vindt, zoals reeds aangegeven zijn weerslag in zowel het benaderen van jongeren op straat als ook in het organiseren van activiteiten in de wijk.

Vraag die zich opdringt is echter of het jongeren(opbouw)werk de geschikte werksoort is om activiteiten in de wijk vorm te geven. De know how van het jongeren(opbouw)werk ligt er immers

in om voor en samen met jongeren activiteiten te ontwikkelen en uit te voeren. De activiteiten in de wijken, zeker als hiervoor samenwerking wordt gezocht met wijkverenigingen en andere vrijwilligersorganisaties, ligt op het snijvlak tussen wijk opbouwwerk (met het doel de sociale cohesie in een wijk te vergroten) en jongeren(opbouw)werk (de doelgroep voor specifieke activiteiten). Er zou in deze context moeten worden bezien of het antwoord van het gebrek aan professionele ondersteuning bij activiteiten (in dit geval jongerenactiviteiten) gezocht moet worden in het uitbreiden van professioneel jongeren(opbouw)werk of dat een andere werksoort meer mogelijkheden biedt. Het voordeel van deze laatste optie zou kunnen zijn, dat deze 'opbouwwerker' ook andere doelgroepen en doelen zou kunnen dienen bijvoorbeeld in het kader van integratie en leefbaarheid.

3.3.3 Jeugd en cultuur

Het professionele jongeren(opbouw)werk besteedt met name aandacht aan de subcultuur van de groepen jongeren die zij bedienen met het lokatiegebonden jongeren(opbouw)werk. Hierbij moet gedacht worden aan graffiti- en bepaalde muziekstromingen. Daarnaast heeft jongeren centrum Joek een belangrijke rol als podium voor andere subculturen. De activiteiten richten zich hier met name op muziek. Uiteraard bestaat er binnen de kunstzinnige instituten als de muziekschool, de fanfare, etc de mogelijkheid om te participeren in traditionele vormen van cultuur. Worden de bovenstaande initiatieven bezien als geheel dan blijkt er te weinig aandacht te zijn voor de ondersteuning van uitingen van jeugdcultuur in de brede zin des woords. Actieve cultuurparticipatie en ontwikkeling wordt te weinig gestimuleerd of slechts voor een te beperkte doelgroep. Er zijn duidelijke lacunes in het huidige aanbod te duiden. Zo zijn er geen oefenruimten voor amateurbandjes of een open atelierruimte voor graffitijspuiter.

Kortom, er ontbreekt een beleidsmatige inbedding van jeugd en kunst/ cultuur en de daarvoor benodigde infrastructuur.

3.3.4 Participatie

Vaak wordt er bij jeugdparticipatie gedacht aan jongerenpanels, jeugdraden en dergelijk overleggenia. In de praktijk blijkt echter dat er maar een kleine selecte groep jongeren deze vorm van participatie aantrekkelijk vindt. Zowel uit lokale ervaring in de kern Geldrop als ook uit landelijke signalen blijkt dat dergelijke initiatieven bij de start goed functioneren, maar na verloop van tijd blijkt dat het moeilijk is jongeren vast te houden. Als redenen worden dikwijls het te weinig concreet zijn van materie, te langzame besluitvorming of te weinig bekendheid aangedragen. Echter uit de behoefte-onderzoeken in beide kernen blijkt dat jongeren in grote meerderheid met name betrokken willen zijn bij zaken die hen direct aangaan of raken en niet bij algemene zaken zoals beleid. In de voorbije jaren zijn o.a. in de kern Geldrop een aantal discussiebijeenkomsten met de plaatselijke politieke partijen georganiseerd om de afstand tussen bestuur en jongeren te verkleinen. Deze werden in de regel matig tot redelijk bezocht. Opvallend was dat de uitkomsten van de behoefte onderzoeken werden bevestigd. De vragen waar jongeren de politiek mee confronteerden waren vaak heel concreet en tastbaar.

In Geldrop en Mierlo is mede daarom nadrukkelijk ingezet op het betrekken van jongeren bij de realisatie van voorzieningen in hun directe leefomgeving. Voorbeelden hiervan zijn de skateramp in Genoenhuis en de realisatie van een jongerenontmoetingsplek in Mierlo. Deze zogenaamde doelgroepgerichte of projectgerichte participatie bleek goed te functioneren. Kern van deze aanpak is dat per project de doelgroep van het voorliggende project betrokken wordt bij de invulling.

Hoofdstuk 4   Speerpunten van beleid

Op basis van de voorgaande hoofdstukken kunnen diverse speerpunten van beleid worden geformuleerd. Deze zullen na vaststelling in de vorm van een actieplan Jeugd verder worden ingevuld. Hierbij zal aandacht worden geschonken aan het bepalen van succesindicatoren, evaluatie-afspraken gekoppeld aan concrete projecten.

4.1   Leefomgeving 1   Opvoedingsomgeving

Hulpverlening

- De samenhang tussen het aanbod van de diverse organisaties (zoals Thuiszorg, GGD, Bureau Jeugdzorg, BWI) rondom jeugd dient verder te worden verbeterd;
- Vergroten van het bereik van het huidige aanbod opvoedingsondersteuning in het algemeen, waarbij extra aandacht wordt geschonken aan specifieke doelgroepen zoals ouders van tieners;
- Bevorderen van sociale steun voor ouders bij de opvoeding door laagdrempelige algemeen toegankelijke activiteiten;
- Vergroten van sociale vaardigheden bij de jeugd door middel van het aanbieden van een gericht cursusaanbod, waarbij het aanbod zowel een preventief (algemeen) dan wel een curatief (specifiek) karakter dient te hebben;
- De jeugdnetwerken 12-/ 12+ dienen verder te worden geoptimaliseerd zodat alle betrokken partijen een maximale meerwaarde uit de samenwerking kunnen halen.

Aanbod informatie en advies

- Het aanbod van informatie en advies op het gebied van opvoeding dient laagdrempelig te zijn. Daarbij dient aansluiting te worden gezocht bij initiatieven die leiden tot een centrale (per kern) toegankelijke vraagbaak;

Kinderopvang

- Er dient beleid te worden ontwikkeld ten aanzien van de wenselijkheid qua omvang en spreiding van kinderopvangvoorzieningen in de kern Geldrop;
- Organisaties binnen de kinderopvang dienen te worden gestimuleerd betrokken te blijven c.q. te raken bij activiteiten op de beleidsgebieden jeugd en onderwijs. Hierbij kan met name worden gedacht aan opvoedingsondersteuning, vroegsignalering en ontwikkelingsstimulering.

Peuterspeelzaalwerk

- De gemeente moet vanuit haar regierol de vorming en instandhouding van een goed toegerust peuterspeelzaalwerk actief blijven stimuleren.

4.2   Leefomgeving 2   Educatie & Arbeid

Onderwijs

- De gemeente moet haar rol van de regisseur van lokaal onderwijsbeleid en als stimulator van samenwerking tussen partijen duidelijk vormgeven. Om deze rol goed te kunnen invullen zal het lokaal onderwijsbeleid en de visie vast worden gelegd in een beleidsplan; een onderwijsvisie.

Inbedding onderwijs in het jeugdbeleid

- Het gemeentelijk jeugdbeleid richt zich primair op het versterken en stimuleren van samenwerking tussen onderwijsinstellingen, (school)maatschappelijk werk, leerplicht, politie, GGD en Bureau Jeugdzorg.

4.3 Leefomgeving 3   Sociale omgeving***Jongeren(opbouw)werk***

- Er dient een accentverschuiving plaats te vinden naar primaire preventie (algemeen ambulant), waarbij er anderzijds sneller repressief wordt opgetreden bij overlastsituaties;
- Vrijwilligersorganisaties dienen te worden gestimuleerd meer activiteiten te ontwikkelen en te realiseren voor de doelgroep 12- 15 jaar in de wijken;
- Er dient een betere ondersteuningsstructuur te komen voor het organiseren van dergelijke activiteiten. Hierbij dient nadrukkelijk ook te worden gekeken aan andere vorm van ondersteuning dan het jongeren(opbouw)werk (bijvoorbeeld jeugd opbouwwerk of wijk opbouwwerk);
- Er dient nadrukkelijk te worden ingezet op de uitbreiding en werving van vrijwillig kader voor het jongeren(opbouw)werk.

Jeugd en cultuur

- Er dient meer aandacht te komen voor actieve cultuurparticipatie en ontwikkeling door jeugdigen 6- 18 jaar.

Participatie

- De participatie van jongeren dient vorm te krijgen door middel van projectgerichte participatie. Hierbij worden jongeren direct betrokken bij de realisatie van een voorziening in hun eigen omgeving.

Hoofdstuk 5 Verdere uitwerking

‘Groeien! Nota Integraal Jeugdbeleid Geldrop- Mierlo 2005-2009’ heeft als doel de gemeentelijke visie op het toekomstige jeugdbeleid vast te leggen. Deze visie is kaderstellend voor de uitwerking van een concreet actieplan, waarbij in samenwerking met alle betrokken partijen een plan van aanpak wordt opgesteld.

De totale procedure ziet er als volgt uit:

Document	Inhoud	Eindtermijn	Procedure
Concept ‘Groeien!’ Nota Integraal Jeugdbeleid	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aanleiding van de kadernota ➤ Inventarisatie beleidskaders ➤ Inventarisatie lokaal aanbod ➤ Analyse ➤ Overzicht van aanbevelingen 	Juli 2004	Ter goedkeuring aan college van B&W, daarna ter informatie voorleggen aan commissie MZB en ter reactie aan instellingen voorleggen
Kadernota Jeugd (aan de hand van de reacties van de commissie MZ en de instellingen)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aanleiding van de kadernota ➤ Inventarisatie beleidskaders ➤ Inventarisatie lokaal aanbod ➤ Analyse ➤ Overzicht van aanbevelingen 	November 2004	Ter advies voorleggen aan de commissie MZB en vaststelling Raad
Werkplan 2005-2009	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Aanbevelingen Kadernota ➤ Uitwerking aanbeveling in concrete projecten ➤ Overzicht van concequenties <ul style="list-style-type: none"> ➤ Financien ➤ Capaciteit ➤ Tijd 	Februari 2005	Ter advies voorleggen aan de commissie MZ en vaststelling Raad